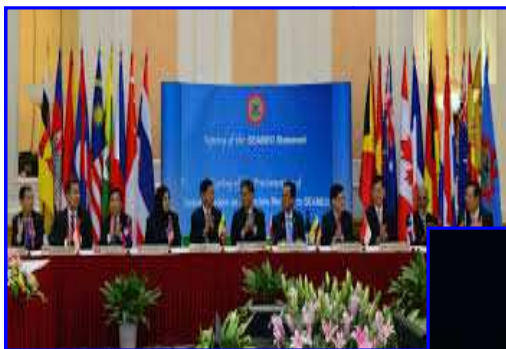

รายงาน

การสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือ

ด้านการศึกษากับต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

รายงาน

การสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือ

ด้านการศึกษากับต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แบบสอบถามการนำผลผลิตด้านการนำองค์ความรู้/เอกสารไปใช้ประโยชน์

“รายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ”

คำชี้แจง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อติดตามการใช้ประโยชน์จากเอกสารของสำนักงานฯ พร้อมทั้งเป็นข้อมูลในการจัดส่งเอกสารให้ท่านในคราวต่อไป

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1) สถานภาพผู้ตอบ

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา	☐ ครู/อาจารย์ในสถานศึกษา
☐ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	☐ ศึกษานิเทศก์
☐ ผู้บริหารหน่วยงานส่วนกลาง	☐ นักวิชาการศึกษา
☐ ผู้บริหารหน่วยงานภาคเอกชน	☐ บรรณารักษ์ห้องสมุด
☐ อื่น ๆ	

2) ชื่อหน่วยงาน .....

ตอนที่ 2 การนำองค์ความรู้/เอกสารไปใช้ประโยชน์

1) ท่านได้รับเอกสารจากช่องทางใด

- การประชุม/สัมมนา   สกศ.จัดส่งทางไปรษณีย์   website สำนักงานฯ

2) ท่านได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือไม่   ใช่   ไม่ใช่

3) ท่านนำองค์ความรู้/เอกสารไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การจัดทำนโยบายและแผนการศึกษา(โปรดระบุ).....
- การพัฒนาคุณภาพการศึกษา(โปรดระบุ).....
- การบริหารจัดการ(โปรดระบุ).....
- การพัฒนาครู/อาจารย์(โปรดระบุ).....
- การพัฒนาผู้เรียน(โปรดระบุ).....
- การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน(โปรดระบุ).....
- การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน(โปรดระบุ).....
- การวิจัย (โปรดระบุ).....
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ความรู้/เอกสารที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรดำเนินการต่อไป

.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

โปรดส่งกลับมายัง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

99/20 ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กทม. 10300 หรือ ทางโทรสาร หมายเลข 02 241 8330

คำนำ

โลกในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นโลกไร้พรมแดน ที่มนุษย์สามารถสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้พร้อมกันทั่วโลกอย่างไร้ขีดจำกัด ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคในโลกเข้าด้วยกัน ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวสร้างความพร้อมเพื่อให้สามารถอยู่ในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและรู้เท่าทัน ต้องเรียนรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเองของประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมโลก และคาดการณ์แนวโน้มโลกในอนาคต โดยยึดหลักความร่วมมือเพื่อสร้างพลังแก่ประเทศ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้วยการมีนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศของไทย ที่ยึดหลักการเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการวางแผนนโยบายการศึกษาของชาติ เห็นความสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องมีนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศที่เป็นนโยบายเชิงรุก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมโลกให้แก่หน่วยงานด้านการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับได้ร่วมมือกันขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก จึงได้จัดทำรายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ ขึ้น และได้มีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวในการประชุมทางวิชาการประจำปี ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชธานี จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานฯ ขอขอบคุณผู้อภิปรายนำ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษา กับต่างประเทศ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรายงานฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้นำเสนอรายงานดังกล่าวต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจโดยทั่วไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวณี ทองโรจน์)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา รักษาราชการแทน

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปผู้บริหาร	ก-ง
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ บันทึกความเข้าใจ และผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษารัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖	๓
บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา (Memorandum of Understanding)	๓-๑๒
ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษา	๑๒-๑๖
ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษากับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาใน บันทึกความเข้าใจกับประเทศที่มีการลงนามและผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาล	๑๘-๒๕
บทที่ ๓ ระบบการศึกษาของประเทศที่ลงนามความร่วมมือในบันทึกความเข้าใจด้าน การศึกษาช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖	๒๖
สาธารณรัฐประชาชนจีน	๒๖-๒๘
สาธารณรัฐฝรั่งเศส	๒๘-๓๐
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	๓๐-๓๓
นิวซีแลนด์	๓๓-๓๖
สหราชอาณาจักร	๓๖-๔๐
เครือรัฐออสเตรเลีย	๔๐-๔๗
บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๔๘
บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ	๔๘-๔๙
ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษา	๔๙-๕๐
ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษากับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาใน บันทึกความเข้าใจกับประเทศที่มีการลงนามและผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาล	๕๐-๕๒
แนวทางการดำเนินงานความร่วมมือในอนาคตกับประเทศที่มีการลงนามความ ร่วมมือในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา และประเทศที่รัฐบาลไปเยือนในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖	๕๒-๕๓
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๕๔-๕๕

บรรณานุกรม	๕๖-๕๗
ภาคผนวก :	๕๘
ภาคผนวก ๑ สถานะปัจจุบันของบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทย กับประเทศต่างๆ ระดับกระทรวงในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖	๕๙-๖๓
ภาคผนวก ๒ ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้าน การศึกษา	๖๔-๖๘
ภาคผนวก ๓ สรุปผลการประชุมทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ครั้งที่ ๒ หัวข้อ “นโยบายความร่วมมือด้าน การศึกษากับต่างประเทศ”	๖๙-๗๑
คณะผู้จัดทำ	๗๒

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ในระดับกระทรวง ของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศ ที่มีการลงนาม และผลการเยือนต่างประเทศในระดับรัฐบาล (ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) ระดับกระทรวงที่มีการลงนาม และผลการเยือนต่างประเทศในระดับรัฐบาล (ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖) และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการลงนามความร่วมมือด้านการศึกษาของประเทศไทยกับต่างประเทศในอนาคต

จากการศึกษา พบว่าความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจระดับกระทรวง ที่มีการลงนาม โดยกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศกับประเทศต่างๆ โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ จำนวนทั้งสิ้น ๙ ฉบับ ใน ๖ ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศนิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และเครือรัฐออสเตรเลีย สรุปได้ว่า ความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจที่มีการลงนามในรัฐบาลชุดดังกล่าวทุกฉบับมีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยแต่ละประเทศใน ๖ ประเทศมีการลงนามความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลอย่างหลากหลาย ยกเว้นเยอรมนีเพียงประเทศเดียวที่มีการลงนามความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลเพียงด้านเดียว

ทั้งนี้สามารถเรียงลำดับประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลได้ดังนี้

๑) ประเด็นที่มีความร่วมมือมากที่สุด คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ๓ ข้อ ประกอบด้วย นโยบายข้อ ๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นโยบายข้อ ๓ การปฏิรูปครู และนโยบายข้อ ๔ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งพบว่ามี ๕ ประเทศใน ๖ ประเทศที่มีความร่วมมือสอดคล้องตามนโยบายดังกล่าว โดยประเทศที่ไม่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับประเด็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปครู คือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศที่ไม่มีความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน คือ สหราชอาณาจักร

๒) ประเด็นความร่วมมือทางการศึกษารองลงมาเป็นอันดับ ๒ คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ข้อ ๗ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยมีประเทศที่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวจำนวน ๔ ประเทศ ใน ๖ ประเทศ

๓) ประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาอันดับ ๓ คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ข้อ ๒ การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา และข้อ ๖ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ ซึ่งพบว่าแต่ละประเด็นมีประเทศ ๓ ประเทศ ในจำนวน ๖ ประเทศที่มีความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

๔) ประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาอันดับสุดท้าย คือความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาข้อ ๕ เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งพบว่ามี ๒ ประเทศที่มีความร่วมมือดังกล่าวคือ เครือรัฐออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร

ในส่วนบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ มีประเด็นความร่วมมือที่สำคัญ ๆ ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการอาชีวศึกษา โดยมีความร่วมมือปรากฏเด่นชัดในสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร ๒) ด้านการอุดมศึกษา มีความร่วมมือปรากฏเด่นชัดในสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และนิวซีแลนด์ ๓) ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ความร่วมมือปรากฏเด่นชัดในหลายประเทศ เช่น จีน สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี นิวซีแลนด์ และสหราชอาณาจักร และ ๔) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครือรัฐออสเตรเลีย สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรแบบดิจิทัล ในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และการใช้ระบบ e-learning

นอกจากนี้ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ รัฐบาลได้เดินทางไปเยือนประเทศในกลุ่มอาเซียน ๙ ประเทศ ประเทศในภูมิภาคอื่นๆ อีก ๒๖ ประเทศ และมีการเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ ๑๙ การประชุม รวมการไปเยือนต่างประเทศของรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น ๔๒ ครั้ง โดยในการไปเยือนประเทศต่างๆ ได้จัดทำข้อตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือด้านการศึกษาที่สำคัญๆ เช่น ไทยให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาว) ไทยให้ความร่วมมือกับสหพันธรัฐรัสเซียในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยในรัสเซีย และการสอนภาษารัสเซียในมหาวิทยาลัยของไทย เป็นต้น และจากผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าว จะพบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มในการเป็นประเทศให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษามากกว่าเป็นประเทศผู้รับ โดยเฉพาะประเทศในแถบภูมิภาคอาเซียน

ทั้งนี้ จากผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ สามารถสรุปเป็นประเด็น ได้ดังนี้

๑. ด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือในการสอนภาษาไทยให้แก่ กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม โดยสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาภาควิชาภาษาไทย และการสอนภาษาไทยในระดับมหาวิทยาลัย การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปฝึกสอนและพัฒนาหลักสูตร และพร้อมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยแก่รัสเซีย สำหรับการรับความช่วยเหลือนั้น รัสเซียจะสนับสนุนการสอนภาษารัสเซียในมหาวิทยาลัยของไทย

๒. ด้านการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ประเทศไทยได้ร่วมมือกับลาวในการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท

๓. ด้านการสร้างสูตรปฏิญญาร่วม มองโกเลียมีความสนใจร่วมสร้างหลักสูตรปฏิญญาร่วมในระดับปริญญาตรี

๔. ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบ E-Learning มุลินธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อให้นักศึกษาแก่เยาวชนในเนปาลและอินเดีย

๕. ด้านการสนับสนุนทุนการศึกษาและฝึกอบรม ในด้านการให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และทุนฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ในแต่ละปีแก่ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ เซเนกัล ปากีสถาน และตุรกี

ในส่วนการรับความช่วยเหลือ ตุรกีได้จัดสรรทุนให้แก่คนไทย รัสเซียพร้อมสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่คนไทย และการผลักดันให้แคนาดาจัดสรรทุนการศึกษา และการฝึกงานตามกรอบความร่วมมืออาเซียน-แคนาดา

๖. ด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากร มองโกเลียสนใจร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในไทยในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอบรมบุคลากรระดับอาชีวศึกษา การโรงแรมและการท่องเที่ยวกับมหาวิทยาลัย

๗. ความร่วมมืออื่นๆ ไทยกับประเทศต่างๆ ต่างยื่นข้อเสนอเพื่อสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาในหลาย ๆ สาขา อาทิเช่น ไทยกับเบลเยียมจะสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยต่างๆ ของทั้งสองประเทศ โดยไทยเสนอสร้างความร่วมมือกับสถาบันวิจัยของโปแลนด์ และสวิสเซอร์แลนด์จะให้ความช่วยเหลือในการจัดวัดความสามารถในการแข่งขันของ SME ไทย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิเคราะห์ ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ในระดับกระทรวง ของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศ ที่มีการลงนาม และผลการเยือนต่างประเทศในระดับรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑. ควรมีการพัฒนานโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศในภาพรวม โดยกำหนดประเด็นความต้องการความช่วยเหลือที่สำคัญๆ จากประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ และกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการติดต่อประสานงาน และเพื่อให้บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๒. ควรกำหนดนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศไว้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับจีน ที่กำหนดนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศไว้อย่างชัดเจนใน “เค้าโครงแผนการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาระยะกลาง และระยะยาวของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๒๐)” ที่หน่วยงานด้านการศึกษาต้องปฏิบัติตามทิศทางที่กำหนดไว้

๓. ควรมีข้อมูลด้านการศึกษาของนานาประเทศที่ถูกต้อง แม่นยำ เพื่อประกอบการเลือกประเทศที่จะมีความร่วมมือได้อย่างถูกต้อง และเกิดผลอย่างแท้จริง

๔. จากการศึกษาผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาที่ผ่านมา (ระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖) พบว่าความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ มุ่งเน้นเสนอการให้ทุนการศึกษา และการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ประเทศเหล่านั้น แต่เนื่องจากประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้านในอาเซียน ประเทศไทยจึงควรทำความเข้าใจในลักษณะการแลกเปลี่ยนบุคลากร นักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรู้อาเซียนและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

๕. ควรมีความร่วมมือด้านการศึกษาที่เน้นทั้งในการเป็นผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือโดยคำนึงถึงการพึ่งตนเองในระยะยาว และเน้นความร่วมมือในเชิงรุกให้มากขึ้น

๖. จากการศึกษาข้อมูลในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างไทยกับจีน พบว่าจีนให้ความช่วยเหลือไทยในเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนของไทยมากกว่าประเทศอื่นๆ ในโลก ซึ่งหากพิจารณาในมุมกว้าง น่าจะเป็นเรื่องที่ดี แต่หากพิจารณาเชิงลึกจะเห็นว่าไทยต้องตระหนักว่าไทยไม่สามารถพึ่งพาเงินได้ตลอดไป ดังนั้นไทยจำเป็นต้องดำเนินการขอความร่วมมือในเชิงรุกให้มากขึ้น กล่าวคือ ควรเป็นลักษณะการขอผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร หรือด้านเทคโนโลยีการศึกษา มาให้คำปรึกษาในการพัฒนานโยบายการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญไทยให้เป็นระบบมากขึ้น โดยควรมีหลักสูตร และตำรา สื่อการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับนักเรียน นักศึกษา ที่นับวันจะมีความต้องการเรียนรู้มากขึ้น โดยตัดปัญหาการเริ่มเรียนจากศูนย์ในทุกระดับการศึกษา เพราะทำให้เกิดความสูญเปล่าของงบประมาณด้านการศึกษาดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ไทยควรเร่งรัดวางแผนพัฒนาบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาจีนให้มีคุณภาพอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการในการเรียนการสอนภาษาจีนให้เพียงพอ และเพื่อจะได้บ่มเพาะให้เด็กไทยมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอย่างแท้จริง สามารถติดต่อสื่อสาร และยืนอยู่บนเวทีระหว่างประเทศได้อย่างสง่างาม

๗. ควรแสวงหาความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา โดยควรรำนานวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ มาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

๘. ควรให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนา และมีศักยภาพที่จะเติบโตบางประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีที่จะนำมาซึ่งความร่วมมือในอนาคต

๙. ควรมีการติดตามประเมินผลบันทึกความเข้าใจและผลการเยือนว่าได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติมากน้อยเพียงใด หรือได้มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ในบันทึกความเข้าใจและผลการเยือนที่กำหนดมากน้อยเพียงใด โดยควรมีการจัดทำแผนที่นำทาง (roadmap) บันทึกความเข้าใจและผลการเยือน

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในยุคปัจจุบันที่สังคมโลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดการแข่งขันเพื่อแสวงหาทรัพยากรใหม่ๆ การปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้จากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง การก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้เพื่อพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น การศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมและการสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาให้แก่ประชาชน ประเทศต่างๆ ในโลกทุกวันนี้ล้วนให้ความสำคัญต่อการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และความร่วมมือกันโดยมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อมุ่งสร้างความเข้มแข็งและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มุ่งแสวงหากลยุทธ์และกระบวนการที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และคุณภาพของประชาชนในประเทศของตน

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาของประเทศ ได้ให้ความสำคัญต่อการร่วมมือกับนานาชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเน้นการทำงานเชิงรุก การกระชับความสัมพันธ์ และการขยายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะความเป็นหุ้นส่วนที่ดีต่อกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยได้มีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย ภายใต้กรอบการเจรจาหรือและกรอบความตกลงด้านการศึกษากับประเทศต่างๆ เช่น กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มประเทศที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ และกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๖) แบ่งเป็นระดับภูมิภาค ดังนี้ ๑) เอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐสิงคโปร์ มาเลเซีย เนการาบรูไนดารุสซาราม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ๒) เอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาชนจีน เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐอินเดีย สหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธรัฐรัสเซีย และ ๓) อเมริกาเหนือ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยปัจจุบันมีบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาที่อยู่ระหว่างการเจรจาหรือการพิจารณาของประเทศต่างๆ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ รัฐบาลเรน ยูเครน สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นต้น

ประเทศไทยโดยการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖ ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับต่างประเทศจำนวน ๙ ฉบับ รวม ๖ ประเทศ ประกอบด้วย จีน ๒ ฉบับ ฝรั่งเศส ๓ ฉบับ เยอรมนี ๑ ฉบับ นิวซีแลนด์ ๑ ฉบับ สหราชอาณาจักร ๑ ฉบับ และออสเตรเลีย ๑ ฉบับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่มีภารกิจหลักในด้านการจัดทำนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษาโดยเฉพาะการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับประเทศต่างๆ และผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จึงได้จัดทำ “รายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ” ขึ้น เพื่อศึกษาสังเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลกับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาที่มีการลงนาม และผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาของรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าว รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ระบบการศึกษาและจุดเด่นของประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา เพื่อจัดทำข้อเสนอรูปแบบ และแนวทางทางความร่วมมือด้านการศึกษาของประเทศไทยกับต่างประเทศในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖ กับประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ระดับกระทรวงที่มีการลงนาม และผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาในระดับรัฐบาล
- ๒) เพื่อจัดทำข้อเสนอ รูปแบบ และแนวทางความร่วมมือด้านการศึกษาของประเทศไทยกับต่างประเทศในอนาคต
- ๓) เพื่อจัดทำ “รายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ”

ขอบเขตการศึกษา

- ศึกษาผลการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖ ตามประเด็นหัวข้อดังนี้
- ๑) บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา (Memorandum of Understanding : MOU) ที่มีการลงนาม และประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่ปรากฏในบันทึกความเข้าใจที่มีการลงนาม
  - ๒) ผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาในระดับรัฐบาล
  - ๓) วิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาที่ปรากฏในบันทึกความเข้าใจที่มีการลงนาม และผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาของรัฐบาล

บทที่ ๒

บันทึกความเข้าใจ และผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษารัฐบาล ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๖) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ ประเทศต่างๆ โดยแบ่งตามระดับภูมิภาคตามการแบ่งขององค์การยูเนสโก ดังนี้

๑) ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย ลาว กัมพูชา เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และอินโดนีเซีย

๒) ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย สหราชอาณาจักร เยอรมนี ฝรั่งเศส และรัสเซีย

๓) ภูมิภาคอเมริกาเหนือ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาที่อยู่ ระหว่างการเจรจาหรือการพิจารณาของประเทศต่างๆ เช่น เกาหลี เมียนมาร์ บาห์เรน ยูเครน บราซิล และ ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา (Memorandum of Understanding : MOU)

จากการศึกษาการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ -๒๕๕๖ พบว่าประเทศไทยได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับต่างประเทศในระดับกระทรวงจำนวน ๙ ฉบับ รวม ๖ ประเทศ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีการลงนาม ๖ ฉบับ รวม ๕ ประเทศ และปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการลงนาม ๓ ฉบับ รวม ๓ ประเทศ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับต่างประเทศในระดับกระทรวง

ลำดับ	วันเดือนปี	ประเทศ
ปี พ.ศ. ๒๕๕๖		
๑.	๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖	สาธารณรัฐประชาชนจีน
๒.	๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖	สาธารณรัฐฝรั่งเศส
๓.	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖	สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
๔.	๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖	นิวซีแลนด์
๕.	๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖	สาธารณรัฐฝรั่งเศส
๖.	๖ มกราคม ๒๕๕๖	สหราชอาณาจักร
ปี พ.ศ. ๒๕๕๕		
๗.	๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕	สาธารณรัฐประชาชนจีน
๘.	๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕	สาธารณรัฐฝรั่งเศส
๙.	๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕	เครือรัฐออสเตรเลีย

เมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนประเทศทั้งหมดในภูมิภาค กับประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาของรัฐบาลระดับกระทรวง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ ระดับกระทรวง ซึ่งรวมระยะเวลา ๒ ปีเศษ พบว่ามีเพียง ๖ ประเทศ จาก ๑๙๕ ประเทศ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่ามีประเทศในภูมิภาคเพียง ๒ ภูมิภาคที่ประเทศไทยมีการลงนามด้วยคือประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ โดยประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในรัฐบาลชุดดังกล่าวเป็นประเทศเดียวกับที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา โดยยังไม่มีมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา กับประเทศใหม่ๆ แม้แต่ประเทศเดียว รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำนวนประเทศที่มีการลงนามบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนประเทศทั้งหมด ในภูมิภาค	จำนวนประเทศที่มีการ ลงนามในบันทึก ความเข้าใจ	จำนวน MOU (ฉบับ)
๑. เอเชีย	๑๐ (รวมประเทศไทย)	-	-
๒. เอเชียและแปซิฟิก	๒๙	๓	๕
๓. ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ	๓๐	๓	๔
๔. ละตินแคริบเบียน	๓๘	-	-
๕. ยุโรปตะวันออก	๒๔	-	-
๖. รัฐอาหรับ	๒๒	-	-
๗. แอฟริกา	๔๕	-	-
รวม	๑๙๕	๖	๙

สถานะความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

การลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ มีสถานะความร่วมมือแยกเป็นประเทศ^๑ สรุปได้ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๑)

^๑ สถานะความร่วมมือด้านการศึกษา กับต่างประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ อาจจะนำเสนอข้อมูลก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ทั้งนี้ เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความต่อเนื่องในความร่วมมือกับประเทศเหล่านั้น

● สาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China)

ประเทศไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือกับจีนอย่างใกล้ชิด และเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยมีความร่วมมือทางการศึกษาที่สำคัญๆ สรุปได้ ดังนี้

๑) การจัดทำบันทึกความตกลงด้านการศึกษาไทย-จีน (Agreement on Educational Cooperation) ฉบับล่าสุด ซึ่งมีการลงนามเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีสาระสำคัญเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศ ด้านนโยบายการอาชีวศึกษา การพัฒนายุทธศาสตร์ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน และความร่วมมือระหว่างภาคสังคม องค์กรภาครัฐวิสาหกิจ หอการค้า และสมาคมต่างๆ

๒) การจัดทำบันทึกความตกลงด้านการศึกษาไทย-จีน (Agreement on Educational Cooperation) มีการลงนามเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ และลงนามฉบับปรับปรุง เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มีสาระสำคัญเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการศึกษาและวิชาการระหว่างกัน

๓) การจัดทำความตกลงว่าด้วยการเทียบวุฒิการศึกษากับสาธารณรัฐประชาชนจีน ลงนามเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ต่อมาได้มีการลงนามเพื่อขยายกรอบการดำเนินงานและอายุความตกลงว่าด้วยการยอมรับปริญญาระดับอุดมศึกษาลงฉบับใหม่ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ มีสาระสำคัญเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทั้งสองฝ่าย

๔) การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติหรือฮันบัน (Office of Chinese Language Council International : TOCLCI หรือ HANBAN) ในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๖ และมีการลงนามกรอบความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการไทยกับสำนักงานฮันบัน เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๙ ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๔.๑) การจัดตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น ๑๒ แห่ง

๔.๒) การจัดตั้งห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น ๑๑ แห่ง

๔.๓) โครงการครูอาสาสมัครจีน รัฐบาลจีนได้ให้การสนับสนุนครูอาสาสมัครของจีน เพื่อมาสอนในประเทศไทยตามความต้องการของสถานศึกษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนเอกชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๔๘ ปีละประมาณ ๑๐๐ คน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เพิ่มเป็น ๑๔๕ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เพิ่มเป็น ๖๐๐ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มเป็น ๘๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีทั้งสิ้น ๑,๐๑๘ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีจำนวน ๑,๒๐๒ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เพิ่มเป็นจำนวน ๑,๒๕๘ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีจำนวน ๑,๒๗๐ คน และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๕๐๐ คน

๔.๔) ทุนการศึกษาภาษาจีน ระยะเวลา ๑ ปี สำหรับครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๑๐๐ ทุนต่อปี รวม ๓ ปี (๒๕๕๑-๒๕๕๓) และครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๗๐ ทุนต่อปี รวม ๓ ปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๖) โดยสำนักงานฮันบัน เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในประเทศจีนทั้งหมด ส่วนฝ่ายไทยรับผิดชอบค่าเดินทางระหว่างประเทศ

๔.๕) ทุนอบรมภาษาจีน สำหรับครูไทย ระยะเวลา ๒-๔ สัปดาห์ โดยมีจำนวนทุนประมาณ ๕๐-๑๐๐ ทุนต่อปี ทั้งนี้สำนักงานฮันบันเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

๔.๖) ทุนศึกษาดูงานสำหรับผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ/ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ระยะเวลา ๑ สัปดาห์ ประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ ทุนต่อปี โดยสำนักงานฮั่นป๋นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในประเทศจีน ทั้งหมด ส่วนฝ่ายไทยรับผิดชอบค่าเดินทางระหว่างประเทศ

๔.๗) โครงการค่ายเยาวชนภาษาจีน สำนักงานฮั่นป๋นเชิญนักเรียนไทยเข้าร่วมโครงการค่าย เยาวชนเป็นประจำทุกปีๆ ปีละ ๑๐๐-๑๕๐ คน โดยสำนักงานฮั่นป๋นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในประเทศจีน ทั้งหมด ส่วนผู้เข้าร่วมโครงการฝ่ายไทยรับผิดชอบค่าเดินทางระหว่างประเทศ

๔.๘) โครงการประกวดแข่งขันสุนทรพจน์ สำนักงานฮั่นป๋นจะสนับสนุนการจัดประกวด แข่งขันสุนทรพจน์ภาษาจีนสำหรับนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อคัดเลือกผู้แทนประเทศไทยไปร่วมการ แข่งขันประกวดสุนทรพจน์ ณ ประเทศจีน โดยรัฐบาลจีนจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางและใน ประเทศจีนทั้งหมด

๕) ความร่วมมือด้านสื่อการเรียนการสอน โดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับสำนักพิมพ์ อุดมศึกษา (Higher Education Press : HEP) จัดทำหลักสูตรภาษาจีน ตำราเรียนภาษาจีน และสื่อการเรียน การสอนสมัยใหม่

จีนกำหนดนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศไว้อย่างชัดเจนใน “**เค้าโครง แผนการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาในระยะกลาง และระยะยาวของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๒๐)**” ซึ่งถือเป็นแผนการศึกษาของชาติที่หน่วยงานด้านการศึกษาต้องปฏิบัติตามทิศทางที่ กำหนดไว้ โดยกำหนดว่า ความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศถือเป็นการขยายและการเปิดกว้างด้าน การศึกษา โดยจีนกำหนดนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศไว้อย่างชัดเจน ๓ เรื่องใหญ่ ๆ ดังนี้

๑) เพิ่มความแข็งแกร่งด้านความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ เปิดกว้างในเรื่อง ความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศในทุกระดับชั้น เพื่อเพิ่มระดับมาตรฐานทางการศึกษาของประเทศ ให้ อยู่ในระดับที่เท่าเทียมกับมาตรฐานสากล โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศที่มีความสำเร็จด้านการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศจีนต่อไป ยกกระดับสถานะทางการศึกษาของจีนในเวทีโลก โดยพรรคคอมมิวนิสต์ต้องให้ความสำคัญต่อการแข่งขันในเวทีโลก เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการใน การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการติดต่อกับต่างประเทศ จีนต้องบ่มเพาะบุคลากรกลุ่มใหญ่ที่มีวิสัยทัศน์เป็น สากล มีความรอบรู้ในหลักการ ระเบียบข้อบังคับ วัฒนธรรมของนานาประเทศเป็นอย่างดี เป็นบุคลากรที่สามารถ เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมระดับนานาชาติ และการแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติ

๒) นำเข้าทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเลิศ เชิญชวนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง องค์กร ด้านการศึกษา องค์กรด้านการวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในต่างประเทศ ตลอดจนภาคธุรกิจ เพื่อร่วมกันจัดตั้ง องค์กรหรือโครงการเพื่อการศึกษา และการเรียนการสอน การอบรม การวิจัย ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกประเภท ทุกระดับเปิดให้มีการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือระหว่างประเทศที่หลากหลาย ให้มีโรงเรียนสาธิตที่มีความ ร่วมมือกับต่างประเทศ และให้สถานศึกษาจำนวนหนึ่งร่วมมือกับต่างประเทศและดำเนินการให้เห็นผล ให้ทดลอง ดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเลิศจากต่างประเทศในรูปแบบที่หลากหลาย

๓) เพิ่มระดับการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือ ขยายความร่วมมือระดับรัฐบาลในการให้การ ยอมรับวุฒิการศึกษา ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากร ได้แก่ อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย นักเรียนนักศึกษา ให้ มีการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างประเทศ และการให้ปริญญาของประเทศที่มีความร่วมมือ เพิ่มความแข็งแกร่ง

ในเรื่องความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีมาตรฐานระดับโลก จัดให้มีเวทีความร่วมมือทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ และการวิจัย ร่วมกันผลักดันความร่วมมือในการวิจัยที่มีระดับมาตรฐานสูง ทั้งที่เป็นการวิจัยพื้นฐาน และการวิจัยด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีขั้นสูง เพิ่มความเข้มแข็งในความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา เพิ่มความเข้มแข็งในการเข้าใจการศึกษาของนานาชาติ ผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนที่ข้าม วัฒนธรรม และให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างของประเทศ ตลอดจนความแตกต่างของวัฒนธรรม นานาชาติให้แก่ักเรียน

๓.๑) ผลักดันมหาวิทยาลัย หน่วยงานหรือองค์กรด้านการศึกษามีระดับมาตรฐานสูงไปเปิด สถานศึกษาในต่างประเทศ เพิ่มความเข้มแข็งในการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษากับต่างประเทศ ขยายความ ร่วมมือ และบริการทางการศึกษาในระดับนานาชาติให้มากขึ้น ส่งเสริมให้นานาชาติศึกษาภาษาจีน ยกกระดับ มาตรฐานของสถาบันขงจื้อ เพิ่มความช่วยเหลือด้านการศึกษาภาษาจีนให้ต่างประเทศ ช่วยเหลือ และฝึกอบรม ให้แก่บุคลากรในประเทศที่กำลังพัฒนา เปิดช่องทางและขยายพื้นที่ทางการศึกษาในต่างประเทศ จัดตั้งหน่วยงานที่ ดูแลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความประสงค์ไปเป็นเจ้าหน้าที่อาสาในองค์กรระหว่างประเทศ

๓.๒) สร้างสรรค์กลไกในการให้นักศึกษาไปศึกษาต่อต่างประเทศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการ ประกาศคัดเลือกนักศึกษาดีเด่นทั่วประเทศเพื่อแข่งขันให้ได้รับทุนไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีมาตรฐาน ระดับโลก หรือรับทุนการทำวิจัยร่วมกับองค์กรที่มีมาตรฐานระดับโลก เพิ่มความเข้มแข็งในนโยบายการส่งเสริม นักศึกษาไปศึกษาต่อต่างประเทศโดยทุนส่วนตัว สนับสนุนโดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเด่น รัฐบาลยึดหลักการ “ส่งเสริมการไปศึกษาต่อต่างประเทศ สนับสนุนให้กลับมาทำงานเพื่อประเทศ ให้ความอิสระใน การตัดสินใจ” ยกกระดับมาตรฐานการบริการของพนักงานที่ดำเนินการเรื่องศึกษาต่อต่างประเทศ

๓.๓) เพิ่มจำนวนของนักศึกษาต่างประเทศที่มาเรียนประเทศจีน เพิ่มการให้ทุนการศึกษา แก่นักศึกษาต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา โดยจะให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดำเนินการให้มีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาต่างประเทศที่จะมาเรียน ในประเทศจีน เพิ่มจำนวนวิชาเอกภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น และยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับนักเรียนต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

๓.๔) เพิ่มความร่วมมือกับองค์กรนานาชาติ อาทิ องค์กรการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นต้น กระตือรือร้นในการร่วมมือกับนานาชาติ ในระดับทวิภาคี พหุภาคีกับภูมิภาค และทั่วโลก กระตือรือร้นต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลักดันการกำหนดนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานการวิจัยขององค์กรระหว่างประเทศ จัดตั้งเวทีการแลกเปลี่ยน และความร่วมมือทาง การศึกษาระดับสูง เพิ่มความเข้มแข็งในการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือในเรื่องของการวิจัย และลงมือ ปฏิบัติการสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ๆ ทางการศึกษา

๓.๕) เพิ่มความร่วมมือทางการศึกษากับเขตปกครองพิเศษฮ่องกง มาเก๊า และมณฑลไต้หวัน ขยายกรอบความร่วมมือ สร้างสรรค์ความร่วมมือรูปแบบใหม่เพื่อการพัฒนางานด้านการศึกษาไปด้วยกัน

- สาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Republic)

ไทยและฝรั่งเศสมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จำนวน ๓ ฉบับ โดยฉบับล่าสุดมีการลงนามเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ทวิภาคีกับประเทศไทยมาช้านาน ในอดีตความร่วมมือที่ได้รับจากรัฐบาลฝรั่งเศสอยู่ภายใต้ความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และวิชาการในรูปของผู้เชี่ยวชาญทุนการศึกษา ฝึกอบรม ทุน และเงินสนับสนุนกิจการต่างๆ ในระยะหลังความร่วมมือจะเน้นหนักไปที่ความร่วมมือด้านทุน โดยการให้ทุนการศึกษา จะเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๔๕ ของงบประมาณด้านนี้ และให้ความสำคัญกับการกระชับความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งได้มีการทำความตกลงกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ของไทยหลายแห่ง รวมประมาณ ๗๐ ฉบับในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ฝรั่งเศสมีความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านอุดมศึกษาและวิจัยว่าด้วยความร่วมมือด้านอุดมศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ต่อมามีการทำความตกลงระหว่างสถาบันเพิ่มขึ้นทำให้มีการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษาและพัฒนาความสัมพันธ์ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยกับฝรั่งเศสส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของการให้ทุนการศึกษา การฝึกอบรม ทุน และศึกษาต่อในระดับปริญญา ตลอดจนจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี โดยให้ความช่วยเหลือในรูปวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากฝรั่งเศสในรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ อาสาสมัคร และวัสดุอุปกรณ์ รวมกว่า ๒๕๐ ล้านบาท หรือ ๖.๙๖ พันล้านเหรียญสหรัฐคิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ของความช่วยเหลือทั้งหมดที่ไทยได้รับจากต่างประเทศ ทำให้ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และวิชาการแก่ไทยสูงเป็นอันดับที่ ๔ ต่อจากญี่ปุ่น เยอรมนี และเดนมาร์ก ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความช่วยเหลือมีมูลค่าประมาณ ๑๑ ล้านฟรังก์ฝรั่งเศส โดยเป็นทุนการศึกษาด้านกฎหมาย การเกษตร การพัฒนาชนบทและภาษา แต่กว่า ๑ ใน ๓ ของเงินช่วยเหลือจะให้กับโครงการเผยแพร่ภาษาฝรั่งเศส เช่น การส่งเสริมการสอนและการใช้ภาษาฝรั่งเศส การให้ทุนอบรม การแปลหนังสือ เป็นต้น

รัฐบาลฝรั่งเศสได้เริ่มให้ทุนในรูปแบบต่างๆ แก่ฝ่ายไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ในระดับปริญญาโทและเอก รวมถึงทุนฝึกอบรมระยะสั้น และทุนทุนตามคำขอของหน่วยงานต่างๆ โดยสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยจะจัดการประชุมประจำปี เพื่อพิจารณาคำขอของหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กรอบ ๑) โครงการความร่วมมือทางวัฒนธรรมและการศึกษา (Bureau de Coopération pour le Français - BCF) เน้นทางด้านการศึกษาภาษาวัฒนธรรมฝรั่งเศส และการท่องเที่ยว และ ๒) โครงการความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และวิชาการไทย-ฝรั่งเศส (Thai-French Scientific and Technical Cooperation Program - STC) เน้นสาขาสังคมศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรมศาสตร์และผังเมือง วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์และเภสัชศาสตร์

นอกจากนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสยังได้มอบทุนฝึกอบรมประจำปีแก่ครูไทยที่สอนภาษาฝรั่งเศสและนักเรียนไทยที่เรียนภาษาฝรั่งเศส และจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมให้แก่ศึกษานิเทศก์และครูสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยเป็นประจำทุกปี รวมทั้งให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการและการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนแก่กระทรวงศึกษาธิการด้วย

- สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany)

เยอรมนีให้ความร่วมมือแก่ไทยในด้านการศึกษาและวิชาการโดยเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับประเทศไทย โดยมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและเป็นสัญลักษณ์แห่งความร่วมมือ คือ โรงเรียนเทคนิคไทย-เยอรมนี ซึ่งได้พัฒนามาเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อย่างไรก็ตาม เยอรมนีได้ยุติความร่วมมือทวิภาคีแบบผู้ให้-ผู้รับกับไทย ซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๕ เนื่องจากไทยถูกจัดอยู่ในประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูง และจะมุ่งส่งเสริมความร่วมมือความเป็นหุ้นส่วนระหว่างกันเพื่อพัฒนาประเทศที่สาม

รัฐบาลไทยได้กำหนดให้ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างไทยกับเยอรมนีใน ๓ สาขาหลัก คือ โครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่ง พลังงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษาและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสาขาที่เยอรมนีมีความชำนาญ และสนใจให้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของไทยต่อเยอรมนี

รัฐบาลไทยได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับเยอรมนีฉบับล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ในรอบ ๑๕ ปีที่ผ่านมา เยอรมนีได้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย และมีความร่วมมือทางวิชาการกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบโรงเรียน-โรงงาน หรือการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational System) ซึ่งเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยความร่วมมือจากสถานประกอบการ และยังได้รับหน่วยกิตระหว่างฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการด้วย นอกจากนี้ เยอรมนียังให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาบุคลากรแก่บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสาขาบริหารจัดการ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้บูรณาการระบบโรงเรียน-โรงงาน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และพัฒนาไปยังสาขาอื่นๆ ด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลเยอรมนียังให้ความร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาด้านทุนการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม (สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์) และความร่วมมือทางวิชาการไทย-เยอรมนี โดยร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฯลฯ ทั้งนี้ ได้มีโครงการความร่วมมือด้านประมงกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยที่คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมงตริง ภายใต้โครงการศึกษาและวิจัยพัฒนาด้านเศรษฐกิจชนบทในลักษณะแบบยั่งยืน นอกจากนี้รัฐบาลเยอรมนีได้ให้ทุนด้านภาษาและวัฒนธรรมแก่บุคลากร นักเรียนและนักศึกษาของไทย โดยผ่านสถาบัน Goethe เพื่อศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของเยอรมนี โดยเป็นทุนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

- นิวซีแลนด์

ประเทศไทยมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระดับรัฐบาลกับนิวซีแลนด์ฉบับล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยและนิวซีแลนด์ ในระยะแรกเป็นความร่วมมือด้านการสอนภาษาอังกฤษสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ ต่อมารัฐบาลนิวซีแลนด์ให้ความร่วมมือแก่องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Mekhong Institute – MI) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อเป็นศูนย์ฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์แห่งลุ่มน้ำโขง (Greater Mekhong Sub – region – GMS) ๖ ประเทศ คือ

ไทย ลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ พร้อมกับให้เงินช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน MI ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๐ มูลค่า ๘๒.๗ ล้านบาท

กระทรวงศึกษาธิการของไทย และนิวซีแลนด์ได้ลงนามในความตกลงด้านการศึกษา (Memorandum of Understanding) เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ โดยมีสาระสำคัญของการส่งเสริมความร่วมมือในลักษณะการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษาทุกระดับ การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ และนักเรียน สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการประชุม สัมมนา และรูปแบบอื่นๆ ที่สนใจร่วมกัน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดโครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยส่งครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไปฝึกอบรมที่ประเทศนิวซีแลนด์อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ส่งคณะไปศึกษาดูงาน และเจรจาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาของนิวซีแลนด์ทางด้าน e-learning การพัฒนาหลักสูตรการบิน และการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการไทยได้เสนอโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง-นิวซีแลนด์ เพื่อร่วมฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตครบ ๕๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ด้วย

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาของไทยและนิวซีแลนด์ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกัน ประมาณ ๒๐ ฉบับ โดยมีความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ และนักศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยในนิวซีแลนด์ทั้งหมด ๘ แห่ง มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยของไทยแล้วในแต่ละปี มีคนไทยมาเรียนต่อที่นิวซีแลนด์ประมาณ ๓,๕๐๐-๔,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่เรียนระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัย ซึ่งรวมถึงคนที่มาเรียนภาษาอังกฤษอย่างเดียว ปัจจุบันมีนักศึกษาไทยที่เรียนระดับมหาวิทยาลัย ประมาณ ๓๐๐ กว่าคน

●สหราชอาณาจักร (United Kingdom)

สหราชอาณาจักรเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ไทยส่งบุคลากรไปศึกษาต่ออย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า ๘๐ ปี ความร่วมมือทางการศึกษาและวิชาการระหว่างประเทศไทยและสหราชอาณาจักร ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือผ่านบริติช เคานซิล ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหราชอาณาจักร เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการและวัฒนธรรม มีฐานะเป็นองค์กรอิสระซึ่งทำงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ อังกฤษ และสถานทูตอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการมีกรอบความร่วมมือกับบริติช เคานซิล ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ชื่อว่า กรอบความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการไทยกับบริติช เคานซิล (Framework of Collaboration on Education between the Ministry of Education of Thailand and the British Council) โดย สาขาความร่วมมือ ประกอบด้วย การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ICT การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายทางการศึกษา เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการและบริติช เคานซิล (British Council : BC) มีกรอบความตกลงร่วมกันมาหลายฉบับ ปัจจุบันทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในถ้อยแถลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและบริติช เคานซิล เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๖ (ระหว่างนายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กับ Mr. Terry Toney (Regional Director, East Asia) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ความร่วมมือในการปรับปรุงสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- การฝึกอบรมครูประถมศึกษาเพื่อนำไปใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ทั้งนี้ มีโครงการภายใต้ถ้อยแถลงฯ ได้แก่

๑) โครงการผู้ช่วยสอนภาษาอังกฤษ โดยนำนักศึกษาจากสหราชอาณาจักรที่อยู่ในช่วงปิดภาคเรียน (ช่วงกรกฎาคม – กันยายน) มาเป็นผู้ช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ ๑๙๗ คน

๒) โครงการ ๑ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยบริติช เคานซิล จัดทำสารการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบรรจุใส่ในแท็บเล็ตเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนอังกฤษในระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งจัดอบรมครูประถมศึกษาในการใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น สื่อการเรียนการสอน และการอบรมเครือข่ายศูนย์ ERIC ทั่วประเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาจัดหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ โดยเน้นมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพด้านอาชีวศึกษา กรณีศึกษาอาชีพค้าปลีกของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในการเพิ่มผลิตผลและสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผ่านการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ตลอดชีวิต สถานะล่าสุดบริติช เคานซิล ได้ร่วมมือในการจัดส่งอาสาสมัครสอนภาษาอังกฤษมาปฏิบัติงานในประเทศไทยเป็นเวลา ๒ เดือน ระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน ๒๕๕๕ และเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งนับเป็นการช่วยยกระดับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยและส่งเสริมความเข้าใจอันดีระดับเยาวชนต่อเยาวชน

● เครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia)

ไทยและออสเตรเลียมีความร่วมมือทางการศึกษามาอย่างยาวนานกว่า ๖๐ ปี และได้ลงนามความร่วมมือด้านการศึกษามากมาย โดยกระทรวงศึกษาธิการไทยได้มีการจัดทำความตกลงด้านการศึกษากับกระทรวงการจ้างงาน การศึกษาและฝึกอบรมของออสเตรเลีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ สำหรับฉบับล่าสุดลงนามเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ข้อตกลงมีอายุ ๕ ปี และสามารถต่อได้โดยอัตโนมัติ รายละเอียดของข้อตกลงคือมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในด้านการศึกษา วิจัย ฝึกอบรม และมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการสอน และหลักสูตรมาตรฐาน ระบบการถ่ายโอนหน่วยกิต การพัฒนาเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษา การวางแผน และเริ่มดำเนินโครงการความร่วมมือต่างๆ ในสาขาการศึกษา การฝึกอบรม การวิจัย การประกันคุณภาพการศึกษา การถ่ายโอนทางเทคโนโลยี และการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลและสถาบันการศึกษาทั้งสองประเทศ เช่น การจัดประชุม การฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาของทั้งสองประเทศ การส่งเสริมให้เกิดการรับรองคุณวุฒิการศึกษา และการถ่ายโอนหน่วยกิต ทั้งสองฝ่ายได้ผลักดันกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานร่วมทางการศึกษา (Joint Working Group –JWG) มาแล้ว ๔ ครั้ง ในรูปคณะทำงานร่วม (JWG) เป็นกลไกขับเคลื่อนดำเนินงาน โดยได้มีการดำเนินความร่วมมือระหว่างกัน ดังนี้

- ๑) สนับสนุนการฟื้นฟูสถานศึกษา ครู และนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ
- ๒) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญเพื่อการรับรองวุฒิการศึกษา และงานของศูนย์ออสเตรเลียศึกษา

๓) ร่วมมือในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน การอบรมครู ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ การฝึกอบรมผู้บริหารในสถาบันการศึกษาพิเศษ

๔) ส่งเสริมการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดทำหลักสูตรแบบดิจิทัล ในวิชา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การใช้ระบบ e-learning

๕) ร่วมมือด้านเทคนิคและอาชีพศึกษา โดยจัดส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน

เอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย ได้เข้าเยี่ยมคารวะและหารือความร่วมมือกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ โดยยินดีให้การสนับสนุนการพัฒนา มหาวิทยาลัย ของไทยให้อยู่ในระดับ World Class และการสนับสนุนการทำวิจัยในระดับอุดมศึกษา พร้อมทั้งให้การสนับสนุน ผู้เชี่ยวชาญร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทย

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมและโครงการอื่นๆ ที่ได้ดำเนินการ เช่น การจัดส่งผู้บริหารระดับสูงไป ศึกษาดูงานด้านการปฏิรูปการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศ การดำเนินโครงการ Digital Curriculum Resource Initiative ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการ Strategy for English Second Language Trainers และโครงการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหา รูปแบบการ เรียนการสอนด้านอาชีพศึกษาที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โครงการแลกเปลี่ยนครูระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ รัฐบาลไทยได้เดินทางไปเยือนประเทศทั้งหมด ๔๒ ครั้ง โดยการเยือนประเทศในกลุ่มอาเซียน ๙ ประเทศ เยือนประเทศในภูมิภาคอื่นๆ อย่างเป็นทางการ ๒๖ ประเทศ และเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ ๑๙ การประชุม (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี : ๒๕๕๗) การเยือนบาง ประเทศได้มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา ในปี ๒๕๕๔ กับ ๔ ประเทศ ในกลุ่มอาเซียน และ ๗ ประเทศในปี ๒๕๕๕ จำแนกเป็นกลุ่มอาเซียน ๔ ประเทศ และ ๒ ประเทศในเอเชียใต้ และ ๑ ประเทศใน แอฟริกา

สำหรับผลการเยือนต่างประเทศที่บรรลุประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาที่สำคัญกับประเทศ ต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ มีดังนี้

๑. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาว)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไทยเสนอให้ความร่วมมือกับลาวในการจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตร นานาชาติระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาพัฒนาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไทยให้ ทุนการศึกษาประจำปี ๒๕๕๕ ในระดับปริญญาโทจำนวน ๔๕ ทุน ระดับปริญญาเอกจำนวน ๓ ทุน และทุน ฝึกอบรมจำนวน ๒๕ หลักสูตร รวม ๑๖๐ ทุน

๒. ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไทยเสนอให้ความร่วมมือกับกัมพูชาในโครงการต่อเนื่องด้านการสอนภาษาไทย และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน ๑๕ ทุน และทุนฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาฝีมือแรงงาน ๓ หลักสูตร จำนวน ๓๐ คน รวมทั้งยังได้ดำเนินโครงการต่อเนื่องด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยพนมเปญ

๓. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (เมียนมาร์)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไทยเสนอให้ความร่วมมือกับเมียนมาร์ในการให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการต่อเนื่องด้านการสอนภาษาไทย ณ Yangon University of Foreign Language (YUFL) และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไทยให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน ๒๐ ทุน และให้ทุนฝึกอบรมจำนวน ๒๕ หลักสูตร จำนวน ๒๕๐ ทุน นอกจากนี้ยังได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทย โดยจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปฝึกสอนและพัฒนาหลักสูตร ณ Yangon University of Foreign Language (YUFL)

๔. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ไทยสนับสนุนโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยของเวียดนาม ในสาขาต่าง ๆ จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ ๑) มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ ๒) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ นครโฮจิมินห์ ๓) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม ๔) มหาวิทยาลัยดานัง และ ๕) มหาวิทยาลัยฮานอย

๕. สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล (เนปาล) และ สาธารณรัฐอินเดีย (อินเดีย)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่เนปาลและอินเดีย ในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ e-learning ให้กับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อให้ความศึกษาแก่เยาวชนในเนปาลและอินเดีย ณ วัดไทยลุมพินีในเนปาล ๑ แห่ง และวัดไทยในอินเดีย ๔ แห่ง

๖. สาธารณรัฐเซเนกัล (เซเนกัล)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไทยให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก แก่ผู้รับทุนของเซเนกัล รวมทั้งประเทศต่างๆ ในแอฟริกา ตลอดจนจัดทำโครงการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญจากคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดลไปฝึกอบรมหลักสูตรป้องกันและควบคุมมาลาเรียให้แก่ชาวเซเนกัล

๗. สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน (ปากีสถาน)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยเสนอที่จะมอบทุนการศึกษา และจัดการฝึกอบรมรวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนากับปากีสถานในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ช่วยเหลือในการเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาที่ปากีสถานต้องการ เช่น อัญมณี การท่องเที่ยว การเกษตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และทั้งสองประเทศยังเห็นพ้องที่จะส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และเชิงศาสนา นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยยังให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ๕ ทุน แก่นักศึกษาปากีสถาน โดยไทยได้ขอความสนับสนุนในการดูแลนักเรียนไทยและการให้ทุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์

๘. ราชาอาณาจักรเบลเยียม (เบลเยียม)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยมีความประสงค์จะแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีกับเบลเยียม เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าเบลเยียมมีศูนย์วิจัยขนาดใหญ่ชั้นนำหลายแห่ง และมีจุดแข็งด้านความปลอดภัยทางอาหาร โลจิสติกส์ และนาโนเทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ

๙. สหพันธรัฐรัสเซีย (รัสเซีย)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยและรัสเซียเห็นพ้องที่จะสนับสนุนการเรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยในรัสเซีย และการสอนภาษารัสเซียในมหาวิทยาลัยในไทย รวมถึงการจัดสรรทุนการศึกษาของรัฐบาลรัสเซียให้แก่นักศึกษาไทย

๑๐. สาธารณรัฐมองโกเลีย (มองโกเลีย)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มองโกเลียให้ความสนใจที่จะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษา และร่วมสร้างหลักสูตรปริญญาตรีในระดับปริญญาตรีกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติของมองโกเลีย รวมถึงการอบรมบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษา และการโรงแรมการท่องเที่ยว ซึ่งผู้แทนมหาวิทยาลัยยินดีให้ความร่วมมือ และฝ่ายไทยจะประสานกับกระทรวงศึกษาธิการ และติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงาน

๑๑. สาธารณรัฐโปแลนด์ (โปแลนด์)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยเสนอที่จะนำคณะจากสถาบันวิจัยของไทยร่วมการเยือน เพื่อสร้างความร่วมมือกับสถาบันวิจัยของโปแลนด์ และอาจขยายถึงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาระหว่างกัน ส่วนฝ่ายโปแลนด์เสนอจะจัดให้มีการประชุมร่วมกันกับนักวิชาการ นักวิจัย และนักวิทยาศาสตร์ของโปแลนด์ และยังขอทราบถึงสาขาที่ฝ่ายไทยสนใจ โดยโปแลนด์มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในหลายด้าน เช่น พลังงาน การแพทย์ เกษตรกรรม การแปรรูปอาหาร และเทคโนโลยีสีเขียว เป็นต้น และยังมีเทคโนโลยีด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีเยี่ยมอีกด้วย

๑๒. ประเทศแคนาดา

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยผลักดันให้แคนาดาจัดสรรทุนการศึกษา ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยน และเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาอาเซียนฝึกงานในบริษัทแคนาดา โดยเชื่อว่าความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในแคนาดาและมหาวิทยาลัยในเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนจะช่วยให้การเชื่อมโยงระดับประชาชน (People to People Connectivity) มีความแข็งแกร่งมาก

๑๓. สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยร่วมกับเกาหลีใต้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและเสนอโครงการในสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑๔. สาธารณรัฐตุรกี (ตุรกี)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ตุรกีได้มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนไทยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน และฝ่ายไทยเสนอจะจัดสรรทุนให้นักเรียนตุรกีด้วยเช่นกัน และพร้อมเสนอให้มีความร่วมมือด้านการศึกษา มากยิ่งขึ้น

๑๕. สาธารณรัฐทาจิกิสถาน (ทาจิกิสถาน)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยและทาจิกิสถานได้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการฝึกอบรมหลักสูตร World Experience in Creating Free Industrial - Economic Zone และการฝึกอบรม ประจำปีหลักสูตรระหว่างประเทศ

๑๖. สมาพันธรัฐสวิส (สวิสเซอร์แลนด์)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไทยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงาน กับ สถาบันเพื่อการพัฒนาการจัดการ (Institute for Management Development - IMD) เกี่ยวกับการ ดำเนินการวัดขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME ไทย เนื่องจากไทยเห็นว่าสวิสเซอร์แลนด์เป็นประเทศที่มี วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีความเข้มแข็ง

ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาจากการเยือนประเทศต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

จากผลการเยือนประเทศต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปประเด็นความร่วมมือที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

๑. **ด้านการเรียนการสอนภาษาไทย** ในด้านการให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือในการสอนภาษาไทยให้แก่กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม โดยสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาภาควิชา ภาษาไทย และการสอนภาษาไทยในระดับมหาวิทยาลัย การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปฝึกสอนและพัฒนาหลักสูตร และ พร้อมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยแก่รัสเซีย สำหรับการรับความช่วยเหลือนั้น รัสเซียจะสนับสนุน การสอนภาษารัสเซียในมหาวิทยาลัยของไทย

๒. **ด้านการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ** ประเทศไทยได้ร่วมมือกับลาวในการพัฒนาหลักสูตร นานาชาติในระดับปริญญาโท

๓. **ด้านการสร้างสูตรปริญญาตรี** มองโกเลียมีความสนใจร่วมสร้างหลักสูตรปริญญาตรีใน ระดับปริญญาตรี

๔. **ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบ E-Learning** มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนใน เนปาลและอินเดีย

๕. **ด้านการสนับสนุนทุนการศึกษาและฝึกอบรม** ในด้านการให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยได้ ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และทุนฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ในแต่ละ ปีแก่ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ เซเนกัล ปากีสถาน และตุรกี

ในส่วนการรับความช่วยเหลือ ตุรกีได้จัดสรรทุนให้นักเรียนไทย รัสเซียพร้อมสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษาไทย และการผลักดันให้แคนาดาจัดสรรทุนการศึกษา และการฝึกงานตามกรอบความร่วมมืออาเซียน-แคนาดา

๖. ด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากร มองโกเลียสนใจร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในไทยในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอบรมบุคลากรระดับอาชีวศึกษา การโรงแรมและการท่องเที่ยวกับมหาวิทยาลัย

๗. ความร่วมมืออื่น ๆ ไทยกับประเทศต่าง ๆ ต่างยื่นข้อเสนอเพื่อสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาในหลาย ๆ สาขา อาทิเช่น ไทยกับเบลเยียมจะสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ ไทยเสนอสร้างความร่วมมือกับสถาบันวิจัยของโปแลนด์ และสวิสเซอร์แลนด์จะให้ความช่วยเหลือในการจัดวัดความสามารถในการแข่งขันของ SME ไทย เป็นต้น

ทั้งนี้ รายละเอียดผลการเยือนต่างประเทศที่มีความร่วมมือด้านการศึกษา ปรากฏในตารางภาคผนวก ๒

นโยบายการศึกษาของรัฐบาลในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ในข้อที่ ๔ “นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต” ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งมีสาระสำคัญ ๗ นโยบาย ดังนี้

๑. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรม มุ่งการสร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษากลายเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

๒. สร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวางและลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษา

นอกจากนี้ จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาชั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้พักชำระหนี้แก่ผู้เป็นหนังกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับให้อัตโนมัติการกระจายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ดำเนิน “โครงการ ๑ อำเภอ ๑ ทุน” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ จัดการศึกษาชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

๓. ปฏิรูปครู ยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดี และมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาหนี้สินครูโดยการพักชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ตามนโยบาย แก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของรัฐบาล พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระจายครู ขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในสาระวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

๔. จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ทันทีโดยความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้ศูนย์อบรมอาชีวศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพ โดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างประจำชุมชนเพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้ จะดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

๕. เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยน กระบวนทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนาร์รองให้ได้มาตรฐาน ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

๖. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อสร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐาน ใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็น พัฒนาโครงสร้างการ

บริหารงานวิจัยของชาติโดยเน้นความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

๗. เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพที่รับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษากับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศที่มีการลงนามและผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลด้านการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

ในส่วนนี้จะวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษากับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศต่างๆ ที่มีการลงนามในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ และผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลด้านการศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว

ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษากับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศที่มีการลงนามในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

ทั้งนี้ จากการนำประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่ปรากฏในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา ทั้ง ๙ ฉบับ ๖ ประเทศ มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลในช่วงดังกล่าว สามารถสรุปความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศต่างๆ ได้ดังนี้

- **สาธารณรัฐประชาชนจีน**

จีนมีความร่วมมือด้านการศึกษากับไทยตามนโยบายการศึกษาของรัฐบาลเกือบทุกด้าน โดยมีการตกลงให้มีความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนวิชาการและความร่วมมือระหว่างโรงเรียน การร่วมมือด้านการศึกษาในสาขาเฉพาะ และโครงการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของทั้งสองประเทศ มีการตกลงให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษา ซึ่งสอดคล้องตามนโยบายการสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนครู สอดคล้องตามนโยบายรัฐบาลเรื่องการปฏิรูปครู และมีความร่วมมือหลายประการที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อเสนอด้านนโยบายการอาชีวศึกษา การพัฒนายุทธศาสตร์ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างภาคสังคม องค์กร ภาครัฐวิสาหกิจ หอการค้า และสมาคมต่างๆ รวมทั้งมีความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ได้แก่ การสอนภาษา การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ และการแลกเปลี่ยนนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษา

ทั้งนี้ ไทยกับจีนไม่มีประเด็นความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลในเรื่องพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ

- **สาธารณรัฐฝรั่งเศส**

ฝรั่งเศสมีความร่วมมือทางการศึกษากับไทยตามนโยบายการศึกษาของรัฐบาลไทยเกือบทุกด้าน ยกเว้นในเรื่องการสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา และการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ประเด็นความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการปฏิรูปครู ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี วิชาชีพและอุดมศึกษา การสนับสนุนการฝึกอบรมครูภาษาฝรั่งเศสของไทยจำนวน ๖๐ คน ในระยะเวลา ๔ ปีจาก รัฐบาลฝรั่งเศส การหารือระดับสูงและแลกเปลี่ยนอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ ความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบาย การศึกษาของรัฐบาลด้านจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน คือการ ฝึกอบรมเชิงเทคนิค และสัมมนาทางวิชาการ การสนับสนุนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีวิชาชีพและอุดมศึกษา โดยมีความร่วมมือตามนโยบายการศึกษาด้านการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติหลายประการ ได้แก่ โครงการวิจัยร่วมต่างๆ ภายใต้กรอบหุ้นส่วนโครงการวิจัยไทย- ฝรั่งเศส การแลกเปลี่ยนนักวิจัยรุ่นเยาว์ การพัฒนาเครือข่ายการวิจัยไทย-ฝรั่งเศส การส่งเสริมความเชื่อมโยงทาง การศึกษาและวิจัย และโครงการร่วมต่างๆ รวมทั้งมีประเด็นความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการเพิ่มขีด ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ได้แก่ ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายและ แลกเปลี่ยนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา และการจัดส่งอาสาสมัครภาษาฝรั่งเศสมาช่วยสอนภาษาฝรั่งเศสใน ประเทศไทย ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน ๒๕๕๖ และการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย

- **สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี**

ไทยและเยอรมนีมีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลไทยที่เด่นชัด คือ การจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน โดยมีประเด็นความ ร่วมมือที่สำคัญ คือ การส่งเสริม “การศึกษาทวิภาคีไทย-เยอรมัน สู่ความเป็นเลิศ” โดยบริษัทของเยอรมนีให้การ สนับสนุนการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาในสถานศึกษาและการฝึกงานของนักเรียน ส่วนความร่วมมือที่สอดคล้องกับ นโยบายการศึกษาของรัฐบาลในอีก ๖ ด้าน ไม่เด่นชัด

- **นิวซีแลนด์**

ไทยกับนิวซีแลนด์มีข้อตกลงความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของ รัฐบาลไทยที่เด่นชัด คือ นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีความร่วมมือในเรื่องสนับสนุนความ ร่วมมืออย่างยั่งยืนระหว่างสถาบันการศึกษา นโยบายด้านการจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้ สอดคล้องกับตลาดแรงงาน มีความร่วมมือในด้านการส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคนิค และการฝึกอบรม นโยบาย การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน มีความร่วมมือในด้านการ ส่งเสริมการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษา

- **สหราชอาณาจักร**

สหราชอาณาจักรมีประเด็นความร่วมมือกับไทยที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่ สำคัญ ในประเด็นความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการปฏิรูปครู คือความร่วมมือเรื่องการฝึกอบรมครู

ประถมศึกษาเพื่อการนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในนโยบายการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มีความร่วมมือในการปรับปรุงสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผ่านโครงการอาสาสมัครเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษของคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยความร่วมมือดังกล่าวนับเป็นความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านภาษาอังกฤษของคนไทยด้วย

• เครือรัฐออสเตรเลีย

ออสเตรเลียมีความร่วมมือด้านการศึกษากับไทยตามนโยบายการศึกษาของรัฐบาลใน ๔ ด้าน ประกอบด้วยความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายประการ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลในด้านมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการสอนและหลักสูตร ระบบการถ่ายโอนหน่วยกิต การพัฒนานโยบายเชิงปฏิบัติการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงการศึกษา เช่น การจัดประชุม การฝึกอบรม รวมทั้งส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลและสถาบันการศึกษาทั้งสองประเทศ ส่วนความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลด้านการจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน คือ การส่งเสริมให้เกิดการรับรองคุณวุฒิการศึกษาและการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของทั้งสองประเทศ มีความร่วมมือในการถ่ายโอนหน่วยกิตทางเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ทั้งนี้ ไทยกับออสเตรเลียไม่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลด้านการสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา การปฏิรูปครู และการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

การวิเคราะห์ภาพรวมความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศต่างๆ ที่มีการลงนามในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

จากการวิเคราะห์ภาพรวมความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศต่างๆ ที่มีการลงนามในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ จำนวน ๖ ประเทศ ๙ ฉบับ ประกอบด้วย ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส จีน สหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ และเยอรมนี สรุปได้ว่า ความร่วมมือทางการศึกษาในบันทึกความเข้าใจที่มีการลงนามในรัฐบาลชุดดังกล่าวทุกฉบับมีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยแต่ละประเทศใน ๖ ประเทศมีการลงนามความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลอย่างหลากหลาย ยกเว้นเยอรมนีเพียงประเทศเดียวที่มีการลงนามความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลเพียงด้านเดียว ทั้งนี้สามารถเรียงลำดับประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ได้ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๔ และ ๕)

๑) ประเด็นที่มีความร่วมมือมากที่สุด คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ๓ ข้อ ประกอบด้วย นโยบายข้อ ๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นโยบายข้อ ๓ การปฏิรูปครู และนโยบายข้อ ๔ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งพบว่ามี ๕ ประเทศใน ๖ ประเทศที่มีความร่วมมือสอดคล้องตามนโยบายดังกล่าว โดยประเทศที่ไม่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับประเด็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปครู คือ เยอรมนี และประเทศที่ไม่มีความ

ร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน คือ สหราชอาณาจักร

๒) ประเด็นความร่วมมือทางการศึกษารองลงมาเป็นอันดับ ๒ คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ข้อ ๗ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยมีประเทศที่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว จำนวน ๔ ประเทศ ใน ๖ ประเทศ

๓) ประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาอันดับ ๓ คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ข้อ ๒ การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา และข้อ ๖ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ ซึ่งพบว่าแต่ละประเด็นมีประเทศ ๓ ประเทศ ในจำนวน ๖ ประเทศที่มีความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

๔) ประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาอันดับสุดท้าย คือความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาข้อ ๕ เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งพบว่ามี ๒ ประเทศที่มีความร่วมมือดังกล่าวคือ เครือรัฐออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร

ตารางที่ ๔ การวิเคราะห์ภาพรวมความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล	ออสเตรเลีย	ฝรั่งเศส	จีน	สหราชอาณาจักร	นิวซีแลนด์	เยอรมนี	รวม
๑. พัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓	✓		-	๕
๒. สร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา	-	✓	✓	-	✓	-	๓
๓. ปฏิรูปครู	✓	✓	✓	✓	✓	-	๕
๔. จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	✓	✓	✓	-	✓	✓	๕
๕. เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	✓	-	-	✓	-	-	๒
๖. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ	✓	✓	-	-	✓	-	๓
๗. เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน	-	✓	✓	✓	✓	-	๔
รวม	๕	๖	๕	๔	๕	๑	

ตารางที่ ๕ ลำดับความร่วมมือด้านการศึกษที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจทาง
การศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบัน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล	ออสเตรเลีย	ฝรั่งเศส	จีน	สหราชอาณาจักร	นิวซีแลนด์	เยอรมนี	รวม
๑.- จัดการศึกษาชั้นอุดมศึกษา และอาชีวศึกษาให้สอดคล้อง กับตลาดแรงงาน	✓	✓	✓	-	✓	✓	๕
- เร่งพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	-	๕
๒. - เพิ่มขีดความสามารถของ ทรัพยากรมนุษย์เพื่อ รองรับการเปิดเสรี ประชาคมอาเซียน	-	✓	✓	✓	✓	-	๔
๓. - ปฏิรูปครู	✓	✓	✓	✓	✓	-	๕
- สนับสนุนการวิจัยและ พัฒนาเพื่อสร้างทุน ปัญญาของชาติ	✓	✓	-	-	✓	-	๓
๕. สร้างและกระจายโอกาส ทางการศึกษา	-	✓	✓	-	✓	-	๓
๔. เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษา	✓	-	-	✓	-	-	๒
รวม	๕	๖	๕	๔	๖	๑	

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับผลการเยือนต่างประเทศ
ด้านการศึกษาในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

การวิเคราะห์ภาพรวมความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยพิจารณาจากผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ สรุปได้ว่า นโยบายรัฐบาลที่ สอดคล้องกับประเด็นความร่วมมือมากที่สุด คือ การเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมี ๘ ประเทศใน ๑๖ ประเทศที่มี ความร่วมมือในด้านดังกล่าว รองลงมาได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคม อาเซียน โดยมี ๗ ประเทศใน ๑๖ ประเทศที่มีความร่วมมือในด้านดังกล่าว ส่วนนโยบายรัฐบาลที่ไม่สอดคล้องกับ ข้อเสนอความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับประเทศต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา และ นโยบายปฏิรูปครู (รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ การวิเคราะห์ภาพรวมความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับ
ผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล	ลาว	กัมพูชา	เมียนมาร์	เวียดนาม	มัลดีฟส์และอินเดีย	เคนยา	ปากีสถาน	บรูไน	รัสเซีย	มองโกเลีย	ไต้หวัน	แคนาดา	เกาหลีใต้	ตุรกี	ทักษิณ	สวิตเซอร์แลนด์	รวม
๑. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา							✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	๘
๒. สร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา																	-
๓. ปฏิรูปครู																	-
๔. จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน										✓						✓	๒
๕. เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา					✓												๑
๖. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ						✓	✓	✓				✓					๔
๗. เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน	✓	✓	✓	✓								✓	✓		✓		๗
รวม	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๒	๑	๒	๒	๒	๑	๑	๑	๒	๒๒

แนวทางการดำเนินความร่วมมือในอนาคตกับประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับรัฐบาล

การลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จำนวน ๙ ฉบับ รวม ๖ ประเทศ นอกจากจะมีประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลชุดดังกล่าวอย่างหลากหลายแล้ว ยังมีประเด็นด้านการศึกษาที่ควรจะเป็นแนวทางความร่วมมือในอนาคตเป็นรายประเทศ ดังนี้

๑. สาธารณรัฐประชาชนจีน

ไทยและจีนมีความร่วมมือด้านศึกษามายาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้แนวทางความร่วมมือในอนาคตกับจีน คือ การลงนามความร่วมมือกับสำนักงานอื่นป็น และการลงนามกับสำนักงานเดียวป็นฉบับใหม่ ควรพิจารณาส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น และควรขยายความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

๒. สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ควรมีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา โดยแลกเปลี่ยน Best Practice ด้านการจัดการอาชีวศึกษากับฝรั่งเศส และการพัฒนาทักษะของครูฝรั่งเศสให้มากขึ้น

๓. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ไทยและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีควรมีความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคตให้มากขึ้นในด้านอาชีวศึกษา และด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน ดังนี้

- ด้านอาชีวศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาทวิภาคีของเยอรมนีมีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จมายาวนาน จึงควรขยายความร่วมมือภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการศึกษาทวิภาคีไทย-เยอรมัน โดยขยายความร่วมมือไปสู่บริษัทอื่นๆ ในการดำเนินโครงการดังกล่าว

- ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้การดำเนินโครงการทุนการศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศที่สองเพื่อผลิตครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ซึ่งครูสอนภาษาเยอรมันเป็นหนึ่งในสาขาที่ขาดแคลน โดยโครงการดังกล่าวจะให้ทุนบัณฑิตที่สำเร็จวิชาเอกภาษาเยอรมัน ปีละ ๑๐ คน เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) ๑ ปี และเข้าอบรมภาษาเยอรมันที่สถาบันเกอเธ่ในไทย ๓ เดือน และสถาบันเกอเธ่ที่เยอรมนี ๓ เดือน ทั้งนี้สถาบันเกอเธ่ดูแลค่าที่พัก ค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าประกันสุขภาพ ค่าตำราและวัสดุอุปกรณ์การเรียน

๔. นิวซีแลนด์

ไทยและนิวซีแลนด์ควรมีความร่วมมือในอนาคต ในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำผู้เชี่ยวชาญจากนิวซีแลนด์มาร่วมอบรมภาษาอังกฤษให้แก่ครูไทยในเรื่องลักษณะ training the trainer และควรมีความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาทวิภาคีโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาให้มีทักษะตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจให้มากขึ้น

๕. สหราชอาณาจักร

ไทยควรมีความร่วมมือด้านการศึกษา กับสหราชอาณาจักรในด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนภาษาอังกฤษ การพัฒนาการศึกษา การฝึกอบรมครูอาจารย์ และยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษใน โรงเรียน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษและการใช้สื่อการเรียนการสอนของบุคลากรครูและนักเรียน ไทย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๖. เครือรัฐออสเตรเลีย

ไทยควรมีความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำผู้เชี่ยวชาญจาก ออสเตรเลียมาร่วมอบรมภาษาอังกฤษให้แก่ครูไทยในลักษณะ Training the trainer และควรมีความร่วมมือใน การพัฒนามหาวิทยาลัยของไทยให้อยู่ในระดับ World Class รวมทั้งความร่วมมือในการวิจัยให้มากขึ้นด้วย

บทที่ ๓

ระบบการศึกษาของประเทศที่ลงนามความร่วมมือในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

ในบทนี้จะนำเสนอรายละเอียดของระบบการศึกษาของประเทศไทยไปลงนามความร่วมมือในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ โดยเป็นการนำเสนอรายละเอียดในด้านต่างๆ ของทั้ง ๖ ประเทศ คือ จีน ฝรั่งเศส เยอรมนี นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ระบบการศึกษา และ จุดเด่นด้านการศึกษา

๑. สาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลทั่วไป

สาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China) หรือประเทศจีน เป็นประเทศที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของโลก พื้นที่ ๙.๖ ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก จำนวน ๑,๓๓๙ ล้านคน (ผลการสำรวจประชากรครั้งที่ ๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน ณ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๐๑๑) ประชากรจีนมีถึงประมาณ ๑ ใน ๗ ของประชากรโลก (ปี ๒๐๑๑) จีนปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน ที่ผ่านมาสภาประชาชนจีนได้พัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด และปัจจุบันสามารถผลักดันให้จีนเป็นประเทศที่มีอิทธิพลทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคตะวันออก ตลอดจนในระดับโลก

ระบบการศึกษาของจีน

ระบบการศึกษาของจีนเป็นระบบการศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในโลก นักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาของจีน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๐ ของนักเรียนทั่วโลก ผู้นำประเทศและรัฐบาลจีนตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยิ่ง โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้ หลังการประชุมคณะกรรมการกลางเต็มคณะครั้งที่ ๓ สมัยที่ ๑๑ (ปี ๑๙๗๘) จีนได้เริ่มวางแผนในการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา การประชุมใหญ่ครั้งที่ ๑๒ (ปี ๑๙๘๗) จีนเห็นว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของสังคม การประชุมใหญ่ครั้งที่ ๑๓ (ปี ๑๙๙๒) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า “โครงการอันยิ่งใหญ่ ต้องใช้การศึกษาเป็นรากฐาน” การประชุมใหญ่ครั้งที่ ๑๔ (ปี ๑๙๙๗) จึงตัดสินใจยกเรื่องการพัฒนาการศึกษาให้เป็นวาระแห่งชาติ หลังจากผ่านไป ๒ ปี ในการประชุมวิทยาศาสตร์ระดับชาติ เจียงเจ่อหมินได้ประกาศกลยุทธ์ “พัฒนาประเทศด้วยการศึกษาและเทคโนโลยี” จากนั้นมาจนถึงปัจจุบันได้ประกาศใช้ “เค้าโครงแผนการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาาระยะกลาง และระยะยาวของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. ๒๐๑๐-๒๐๒๐)” ซึ่งเป็นแผนการ

ศึกษาที่หน่วยงานการศึกษาทั่วประเทศต้องดำเนินการตามกรอบที่กำหนดไว้ในเค้าโครง “เค้าโครงแผนการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาระยะกลาง และระยะยาวของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. ๒๐๑๐-๒๐๒๐)” ฉบับนี้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคน โดยให้การส่งเสริมและพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดความหลากหลาย นอกจากนี้ยังไม่ละทิ้งเรื่องการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จีนจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน (Formal Education) และการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) โดยมีการจัดการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับระบบการศึกษาของจีนได้แบ่งการศึกษาเป็นแยกตามระดับและประเภทการศึกษา ดังนี้

- การศึกษาในระบบ

๑) การศึกษาระดับปฐมวัย ๓ ปี

๒) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี และการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี (ม.๔-๖)

๓) การอาชีวศึกษา ๓ ปี ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ๒ ปี

๔) การอุดมศึกษา ๔ ปี

- การศึกษาที่มีความพิเศษจากการศึกษาในระบบทั่วไป ดังนี้

๑) การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาตลอดชีวิต

๒) การศึกษาชนเผ่า

๓) การศึกษาพิเศษ หรือการศึกษาสำหรับผู้พิการ

ทั้งนี้ รัฐบาลให้การสนับสนุนการเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๙ ปี

จุดเด่นด้านการศึกษาของจีน

๑. การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกลไกที่รัฐบาลใช้เป็นกลไกในการพัฒนาประเทศที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เนื่องจากรัฐบาลมีเป้าหมายในการผลักดันให้มหาวิทยาลัยของจีนมุ่งสู่มหาวิทยาลัยอันดับต้นๆ ของโลก ดังนั้น จีนจึงมีโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย อาทิ

- “โครงการ ๒๑๑” เป็นโครงการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๑๙๙๔ จากเค้าโครงการพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษาของจีน ภายใต้แนวคิด เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญกับศตวรรษที่ ๒๑ (เป็นที่มาของ ๒๑) ต้องการรวมพลังความรู้ความสามารถจากส่วนกลางและพื้นที่ โดยการพัฒนามหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีความโดดเด่นในสาขาวิชาต่างๆ ทั่วประเทศ จำนวนประมาณ ๑๐๐ แห่ง มุ่งเน้นการยกระดับการวิจัย ผูกอบรมบุคลากรให้มีคุณภาพทัดเทียมมหาวิทยาลัยระดับโลก โดยเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับสาขาวิชาที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และความมั่นคงของชาติ อาทิเช่น สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ การทหาร เป็นต้น มหาวิทยาลัยที่ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการ ๒๑๑ จะได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เป็นพิเศษจากรัฐบาลกลาง มีการปรับโครงสร้างพื้นฐานของ

มหาวิทยาลัยในโครงการให้มีความพร้อม และจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโครงการ ๒๑๑ สามารถดำเนินการอย่างได้ผล ดังนั้น โครงการนี้ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

- “โครงการ ๙๘๕” เริ่มดำเนินการเมื่อปี ๑๙๙๘ มีเป้าหมายให้มหาวิทยาลัยเป็นกลไกในการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย ภายใต้แนวคิด การจะให้จีนเป็นประเทศที่ทันสมัย จีนจำเป็นต้องมีมหาวิทยาลัยที่ได้ระดับมาตรฐานชั้นนำของโลกจำนวนหนึ่ง ประกอบกับช่วงนั้นเป็นช่วงวางแผนปฏิรูปการศึกษาเพื่อความรุ่งเรืองในศตวรรษที่ ๒๑ จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศให้เป็นโครงการนำร่องในระยะแรก จำนวน ๒ มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยชิงหว่า (Qinghua) มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Beijing) ต่อมาในระยะที่ ๒ ได้เพิ่มเป็นจำนวน ๓๙ โรง ในปี ๒๐๐๓-๒๐๐๗ ให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก โดยปฏิรูปทั้งระบบการจัดการ และการปฏิบัติการให้เป็นโฉมใหม่ มีการทุ่มเทงบประมาณในการเชิญผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการระดับโลกมาร่วมวิจัย ฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศเข้าร่วมโครงการ โดยร่วมกันศึกษาวิจัย สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลกลาง สามารถดำเนินการอย่างได้ผล ดังนั้น โครงการนี้ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

๒. ความเสมอภาคทางการศึกษา จีนมีการจัดเก็บข้อมูลแผนทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีการจัดสรรงบประมาณให้สมดุลที่ด้อยพัฒนา และอยู่ในถิ่นทุรกันดาร โดยเฉพาะในแถบภาคตะวันตกจะได้รับงบประมาณด้านการศึกษามากกว่าทางฝั่งตะวันออก มีการส่งผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการศึกษาเฉพาะด้านไปช่วยให้คำแนะนำในการวิจัย การฝึกอบรม ให้กับสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทันทางฝั่งตะวันออก

๓. จุดเด่นทางด้านวัฒนธรรมของจีน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจีนให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และโดยอุปนิสัยของคนจีนเป็นคนที่มีความอดทนและขยัน ฉะนั้น จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้จีนมีการพัฒนาการศึกษาได้อย่างก้าวกระโดด

๒. สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ข้อมูลทั่วไป

สาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Republic) หรือ ประเทศฝรั่งเศส มีทิศเหนือติดกับช่องแคบอังกฤษ เบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ทิศตะวันออกติดกับเยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ และอิตาลี ทิศตะวันตกติดกับมหาสมุทรแอตแลนติก และทิศใต้ติดกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อันดอร์รา และสเปน มีเมืองหลวงคือกรุงปารีส มีประชากร ๖๕.๙ ล้านคน (ปี ๒๕๕๖) ภาษาราชการที่ใช้คือ ภาษาฝรั่งเศส ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิก (ร้อยละ ๘๕) รองลงมาได้แก่ อิสลาม (ร้อยละ ๑๐) โปรเตสแตนต์ (ร้อยละ ๒) และยิว (ร้อยละ ๑) สกุลเงินที่ใช้คือ ยูโร (Euro) ประเทศฝรั่งเศสมีระบอบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ (Head of State) และเป็นผู้นำในฝ่ายบริหาร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระ ๕ ปี (เดิม ๗ ปี) และอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีฝรั่งเศส สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีภูมิอากาศ ฤดูหนาวไม่หนาวมาก และฤดูร้อนอากาศเย็นสบาย

ระบบการศึกษาของฝรั่งเศส

ชาวฝรั่งเศสให้ความสำคัญต่อ คติประจำชาติที่ว่า "เสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดรภาพ" ดังนั้นชาวฝรั่งเศสจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก และมอบหมายให้โรงเรียนและสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่จะสร้างและรักษาไว้ ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ หลักเกณฑ์ของระบบการศึกษาฝรั่งเศส ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการ คือ ๑) ความเท่าเทียมกันทางโอกาสในการเข้ารับการศึกษา ๒) การไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ผิวพรรณ และฐานะทางสังคม ๓) ความมีสถานะเป็นกลาง และ ๔) ความไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาใดๆ ระดับการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส ประกอบด้วย

๑. การศึกษาก่อนวัยเรียน

การศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาสำหรับเด็กอายุ ๒-๕ ปี และไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ถือเป็นประเพณีปฏิบัติอันยาวนานของฝรั่งเศส ซึ่งในปัจจุบันมีเด็กมีอายุตั้งแต่ ๓ ขวบขึ้นไป เข้ารับการศึกษาร้อยละ ๙๙ ของจำนวนเด็กทั้งหมด โรงเรียนอนุบาลของรัฐเป็นบริการฟรี แต่ในโรงเรียนเอกชนผู้ปกครองต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าเล่าเรียนเอง

๒. การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary School)

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการบริการฟรีและเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กอายุ ๖-๑๐ ปี สำหรับเด็กฝรั่งเศสและเด็กต่างชาติในฝรั่งเศส โรงเรียนระดับประถมศึกษาใช้ระยะเวลาเรียน ๕ ปี

๓. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Secondary School)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษายังคงเป็นการบริการฟรี และส่วนหนึ่งยังคงเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กฝรั่งเศสและเด็กต่างชาติในฝรั่งเศสอายุระหว่าง ๑๑-๑๘ ปี แยกออกเป็น ๒ ระดับ คือ

- มัธยมศึกษาตอนต้น (๑๑-๑๔ ปี) เป็นการศึกษาแบบเดียวกันทั้งหมด สถานศึกษาเรียกว่า "Collège" รับเด็กทุกคนที่สำเร็จจากระดับประถมศึกษา
- มัธยมศึกษาตอนปลาย (๑๕-๑๗ ปี) สถานศึกษาเรียกว่า "Lycée" ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา นักเรียนจะได้รับประกาศนียบัตรตามสาขาวิชาที่เลือกศึกษา

๔. การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education System)

ระดับอุดมศึกษาของประเทศฝรั่งเศสมีประวัติทางการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ยาวนาน มหาวิทยาลัยแห่งแรกก่อตั้งขึ้นเมื่อศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ เช่น มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง "ลา ซอร์บอนน์ (La Sorbonne)" ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี ค.ศ. ๑๒๕๗ หรือ พ.ศ. ๑๘๐๐ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของฝรั่งเศสส่วนมากเป็นของรัฐจำนวน ๘๙ แห่ง ส่วนที่เหลือได้แก่ มหาวิทยาลัยคาทอลิก ๕ แห่ง สถาบันโปรเตสแตนต์ ๓ แห่ง และอื่นๆ อีก ๔ แห่ง สถาบันการศึกษาแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ประเภทดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเปิดรับผู้ได้รับประกาศนียบัตร Baccalauréat (หรือเทียบเท่า) ทุกคน โดยไม่มีการสอบคัดเลือก เว้นแต่ในด้านการศึกษาสายแพทย์และเภสัชกร และ สถาบัน IUT หรือ IUP มหาวิทยาลัยของรัฐเหล่านี้ให้การศึกษาอย่างกว้างขวาง หลากหลายสาขาวิชา ซึ่งแบ่งออกเป็นการให้ความรู้ทั้งด้านที่เป็นหลักการทางทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติ

๒. สถาบันการศึกษาที่เรียกว่า "โรงเรียน หรือ École" ซึ่งมีทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน แต่ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของกระทรวง บวง กรมต่างๆ ให้การศึกษาเพื่อความมุ่งหมายด้านวิชาชีพ

หลักสูตรโรงเรียนชั้นสูง ("Grandes Écoles" Curriculum)

โรงเรียนชั้นสูง Grandes Écoles เป็นระบบการศึกษาเฉพาะของฝรั่งเศส ซึ่งประเทศอื่นๆ ไม่มีระบบการศึกษานี้ ถือว่าเป็นระบบการศึกษาที่จัดขึ้นมาสำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษโดยเฉพาะ (ผู้มีปัญญาเลิศ) Grandes Écoles มีหลักสูตรที่เปิดทำการสอน ๓ ด้าน คือ

๑. Business and management
๒. Engineering
๓. Political science

จุดเด่นด้านการศึกษาของฝรั่งเศส

ระบบการศึกษาของรัฐเป็นบริการฟรี เว้นแต่ค่าลงทะเบียนเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก การศึกษาภาคบังคับในฝรั่งเศส อยู่ระหว่างอายุ ๖-๑๖ ปี ระบบการศึกษาของรัฐรับเด็กเข้าศึกษาร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเด็กทั้งหมด โดยไม่มีสอนศาสนาแต่อย่างใด ข้อบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการเรียนการสอน คือการเปิดโรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นเสรี ประชาชนทั่วไปสามารถเปิดหรือจัดการศึกษาได้ทั้งสิ้นและทุกระดับชั้นการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือแม้แต่มัธยมศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องรักษา หลักเกณฑ์ ๔ ประการ อันได้แก่ (๑) ความเท่าเทียมกันทางโอกาสในการเข้ารับการศึกษา (๒) การไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ผิวพรรณ และฐานะทางสังคม (๓) ความมีสถานะเป็นกลาง และ (๔) ความไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาใดๆ และรักษาเงื่อนไขทางด้านสุขอนามัย ความปลอดภัยและการจัดระเบียบสาธารณสุข นอกจากนี้ยังได้เพิ่มโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ประชาชนฝรั่งเศส โดยตั้งเป้าหมายให้ประชาชนร้อยละ ๕๐ สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พร้อมทั้งตั้งงบประมาณระหว่างปี ๒๐๐๗-๒๐๑๒ จำนวน ๕ พันล้านยูโร เพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ และจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยให้แก่สถาบันอุดมศึกษา คาดว่างบประมาณเพื่อการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๓. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ข้อมูลทั่วไป

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany) (ประเทศเยอรมนี) มีเมืองหลวงคือกรุงเบอร์ลิน (ย้ายจากกรุงบอนน์เมื่อปี ๒๕๓๓) มีประชากรจำนวนประมาณ ๘๑.๙ ล้านคน (ปี ๒๕๕๕) ภาษาราชการคือ ภาษาเยอรมัน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ภูมิอากาศในเยอรมนีมีหลายแบบ โดยบริเวณชายฝั่งจะมีอากาศอบอุ่นในฤดูร้อน และหนาวเย็นปานกลางในฤดูหนาว ในขณะที่บริเวณภาคพื้นทวีปมีอากาศร้อนในฤดูร้อนและหนาวเย็นในฤดูหนาว สกุลเงินที่ใช้คือ ยูโร (Euro) ประเทศเยอรมนีมีระบอบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุข และนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

ระบบการศึกษาของเยอรมนี

รัฐบาลเยอรมนีมีการควบคุมโรงเรียนและระบบการศึกษาให้อยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญมาตราที่ ๗ แต่ละมลรัฐมีกระทรวงศึกษาธิการของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานอย่างเสรีภาพ ซึ่งสามารถจัดการกับระบบการศึกษาสำหรับโรงเรียนสามัญศึกษา วิสามัญศึกษา และการศึกษาผู้ใหญ่ ดังนั้นระบบการศึกษาแต่ละรัฐจึงมีรายละเอียดความแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำกันในแต่ละรัฐ ทุกรัฐจึงมีการเจรจากันตามข้อตกลงแฮมเบิร์ก (Hamburger Abkommen) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๑๙๗๑ ที่กำหนดให้ทุกรัฐมีการศึกษาภาคบังคับ และจัดแบบแผนการเรียนการสอนเหมือนกันหมดทั่วประเทศ คือ จัดการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง ๖ ถึง ๑๘ ปี (รวมทั้งหมด ๑๒ ปี) และกำหนดให้เด็กในช่วงอายุดังกล่าวได้รับการศึกษาอย่างน้อยที่สุด ๙ ปีจาก ๑๒ ปีการศึกษาภาคบังคับ (บางรัฐอาจเป็น ๑๐ ปี) และให้การรับรองประกาศนียบัตรแต่ละโรงเรียนในทุกรัฐ

ประเทศเยอรมนีแบ่งการศึกษากออกเป็น ๔ ระดับ ประกอบด้วย

๑. ระดับประถมศึกษา

ในระดับประถมศึกษาตอนต้น (Primary) จะเริ่มนับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๔ ใน ๑๔ รัฐ ส่วนรัฐเบอร์ลิน (Berlin) และ รัฐบรันเดินบวร์ค (Brandenburg) ใช้เวลาเรียน ๖ ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖

๒. ระดับมัธยมศึกษา

ในระดับมัธยมมีโรงเรียน ๔ ประเภทนี้คือ

- **มัธยมสายการช่าง (Secondary General School)** หรือ เฮาท์ซูล (Hauptschule) มีทั้งวิชาสายอาชีพ และ วิชาสายสามัญ ใช้เวลาเรียน ๕ ปี ขอบข่ายของวิชาที่เรียนเพื่อเตรียมตัวนักเรียนให้เข้าไปเรียนวิชาชีวะสาขาอุตสาหกรรมและสาขาการช่าง วิชาที่เรียน ได้แก่ ภาษาเยอรมนีและภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) คำนวณ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์

- **มัธยมสายสามัญ (Intermediate School)** หรือ เรอาลซูล (Realschule) เป็นโรงเรียนมัธยมต้นที่เน้นการเรียนการสอนทางด้านสายอาชีพ เพื่อเตรียมตัวเด็กสำหรับฝึกงานวิชาชีวะ ใช้เวลาเรียน ๖ ปี โดยสอนความรู้ทั่วไปมากกว่าสายมัธยมสายการช่าง เมื่อจบจะได้ใบประกาศนียบัตร เพื่อไปเรียนต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับกลางและสูงต่อไป เหมาะแก่ผู้ที่ต้องการมีอาชีพทางด้านธุรกิจหรือบริการ เช่น อาชีพค้าขาย ศิลปอาชีพ และเครื่องยนต์ใหญ่

- **มัธยมสายวิสามัญ (Grammar School)** หรือ กิมนาซิอุม (Gymnasium) เป็นโรงเรียนมัธยมต้นที่เน้นที่เน้นการสอนสายสามัญ จนถึงระดับเตรียมอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะไปศึกษาต่อชั้นอุดมศึกษา (วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย) มีระดับมัธยมตอนต้นเรียนตั้งแต่ชั้นที่ ๕ ถึง ชั้นที่ ๑๐ ในระดับมัธยมตอนปลายเริ่มจากชั้นที่ ๑๑ ถึง ๑๓ การเรียนจะเน้นทางด้านวิชาการมากกว่า ดังนั้นเด็กที่จะเรียนในมัธยมสายวิสามัญประเภทนี้ ควรเป็นเด็กที่เรียนดีพอสมควร เมื่อสำเร็จการศึกษา ก็จะได้ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียกว่าอabitur (Abitur) และสามารถเข้าเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษาได้

- **มัธยมผสม (Comprehensive School)** หรือ เกซิมท์ซูล (Gesamtschule) เป็นโรงเรียนมัธยมต้นที่ใช้ระบบร่วมคือ รวมมัธยมสายการช่างมัธยมสายสามัญและมัธยมสายวิสามัญเข้าด้วยกันทั้งในด้านแผนการเรียนการสอนและการจัดระบบการสอน

- **โรงเรียนสายอาชีพ** ผู้ที่จะเข้าเรียนได้ต้องจบประกาศนียบัตรมัธยมตอนต้น โรงเรียนสายอาชีพเป็นการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ระยะเวลาในการฝึกงานแตกต่างกันไปตามสาขาอาชีพ วิชาชีพที่เลือกเรียนมีมากมาย เช่น พนักงานบริษัทห้างร้าน การค้าด้านธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก ช่างฟิต ช่างไฟฟ้า ช่างกลอุตสาหกรรม ผู้ช่วยแพทย์ เคมี ช่างทำผม ฯลฯ หลักเกณฑ์การเรียนมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบกันไปเป็นเวลา ๒ ถึง ๓ ปี แล้วแต่ประเภทของอาชีพที่เลือก ผู้เรียนจะต้องศึกษาในโรงเรียนร้อยละ ๔๐ และศึกษาและฝึกงานที่บริษัทหรือโรงงานร้อยละ ๖๐ อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๖ ชั่วโมงต่อวัน และผู้เรียนยังได้รับเงินค่าตอบแทนจากนายจ้างด้วย

- **โรงเรียนพิเศษ** การศึกษาภาคบังคับมีผลบังคับสำหรับเด็กพิการและโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหา ได้แก่

- โรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหากับผู้ปกครอง และเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทักษะ เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดที่ซับซ้อน ทางด้านสุขภาพจิต

- โรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน และทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่โรงเรียนธรรมดาไม่สามารถจัดการได้ ได้แก่ การอ่านและสะกด การเขียนสะกดคำ การคำนวณ ทักษะการเข้ากลุ่ม เป็นต้น

- โรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางด้านร่างกาย เช่น โรงเรียนสำหรับคนตาบอด โรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับคนหูหนวก โรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาเรื่องเจ็บป่วย โรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กใบ้ เป็นต้น

- โรงเรียนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถ มีพรสวรรค์เป็นพิเศษ เช่น เด็กที่มีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) มากกว่า ๑๓๐

๓. ระดับอุดมศึกษา

การเรียนในระดับอุดมศึกษาของเยอรมนีนั้น ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในสถาบันต่างๆ ๕ ประเภทด้วยกันคือ

- มหาวิทยาลัยทั่วไป (Universität) ที่เน้นการเรียนการสอนทางด้านทฤษฎี
- มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือ University of Apply Science (Fachhochschule) เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นในทางปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี
- วิทยาลัยครู (Paedagogische Hochschule)
- มหาวิทยาลัยแบบผสม (Gesamthochschule) ที่รวมเอามหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์รวมกันไว้ในสถาบันเดียว
- วิทยาลัยศิลปะ (Kunsthochschule)

หลักสูตรการศึกษาในเยอรมนี แบ่งตามระดับการศึกษา ได้แก่

- หลักสูตรที่เรียนปริญญาตรีควบโท (Diplom) ใช้ระยะเวลาเรียน ๕ ปี
- หลักสูตรปริญญาตรี (Bachelor) ใช้ระยะเวลาเรียน ๓ ปี
- หลักสูตรปริญญาโท (Master) ใช้ระยะเวลาเรียน ๒ ปี
- หลักสูตรปริญญาเอก (Ph.D.) ไม่มีกำหนดระยะเวลาเรียน

จุดเด่นด้านการศึกษาของเยอรมนี

๑. ประเทศเยอรมนีมุ่งพัฒนาระบบการศึกษาให้เป็นระบบที่มีคุณภาพสูงสุด โดยพลเมืองภายในประเทศทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเหล่านี้ได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นการเน้นประชาธิปไตย
๒. ประเทศเยอรมนีได้พัฒนาระบบการศึกษาหรือหลักสูตรการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตย ให้แก่สถาบันการศึกษาทั่วทั้งประเทศอย่างพร้อมเพรียงกัน โดยทั้งนี้ ความร่วมมือร่วมใจนี้เกิดขึ้นในทุกกระดับ ซึ่งเป็นแบบอย่างของความสามัคคีในระดับชาติ
๓. ประเทศเยอรมนีได้กำหนดแผนพัฒนาระบบและเครือข่ายที่สำคัญไว้อย่างครบถ้วน จนทำให้เห็นถึงความรอบคอบและความร่วมมือกันของทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพัฒนาความรู้ที่ใช้อยู่สอนภายในสถาบันการศึกษา การวางแผนสร้างโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ การออกแบบระบบบริหารการจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษา การออกแบบหลักสูตรวิชาการต่าง ๆ รวมถึงวิธีการสอนและถ่ายทอดวิชาการอย่างมีคุณภาพและนำไปใช้ปฏิบัติได้ และทัศนคติที่มีต่อการสอนหรือการศึกษาของครูบาอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียน
๔. ผู้นำของประเทศเยอรมนีแต่ละยุคสมัยผลักดันการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อสนับสนุนให้การศึกษาภายในประเทศสร้างคนที่มีคุณภาพ
๕. ประเทศเยอรมนีได้ทำการปฏิรูปการศึกษาโดยมีเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เป็นวัฒนธรรมหนึ่งในการดำเนินชีวิตของพลเมืองภายในประเทศ
๖. ประเทศให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพครูภายในประเทศ ทำให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ทั้งนี้เนื่องจากมีค่าตอบแทนที่ดี

๔. นิวซีแลนด์

ข้อมูลทั่วไป

ประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand) ตั้งอยู่ในภาคพื้นแปซิฟิกตอนใต้กึ่งกลางระหว่างเส้นศูนย์สูตรและขั้วโลกใต้ ประกอบด้วยเกาะใหญ่ ๒ เกาะ คือ เกาะเหนือ และเกาะใต้ มีเมืองหลวงคือ กรุงเวลลิงตัน (Wellington) ตั้งอยู่ทางใต้ของเกาะเหนือ มีประชากรประมาณ ๔.๕๐๔ ล้านคน (๒ มกราคม ๒๕๕๗) เป็นชนผิวขาว ร้อยละ ๖๙.๘ ชาวพื้นเมือง (เมารี) ร้อยละ ๗.๙ ชาวเอเชียร้อยละ ๕.๗ ชาวเกาะแปซิฟิกใต้ร้อยละ ๔.๔ และชนชาติอื่นๆ ร้อยละ ๑๒ ภูมิอากาศของนิวซีแลนด์เป็นแบบกึ่งเขตร้อนในตอนเหนือและแบบเขตอบอุ่นในตอนใต้ ภาษาราชการคือ ภาษาอังกฤษ ต่อมาได้รับภาษาเมารีเป็นภาษาราชการที่สองในปี ๒๕๓๐ และรับภาษามือ (sign language) เป็นภาษาราชการที่สามเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๙ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายแองกลิกัน ร้อยละ ๑๔.๙ โรมันคาทอลิก ร้อยละ ๑๒.๔ สกุลเงินที่ใช้คือ ดอลลาร์นิวซีแลนด์ ระบอบการเมืองการปกครองใช้รูปแบบ ประชาธิปไตยระบอบรัฐสภา (สภาเดี่ยว) โดยมีประมุขคือ สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ และมีผู้สำเร็จราชการที่ได้รับการแต่งตั้งจากประมุขของประเทศ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ทำหน้าที่ด้านพิธีการในการเปิดและปิดสมัยประชุมรัฐสภา

ระบบการศึกษานิวซีแลนด์

การศึกษาภาคบังคับของประเทศนิวซีแลนด์คือ อายุ ๖-๑๖ ปี การศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความพร้อมทั้งทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและด้านอื่นๆ นิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติว่ามีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สถาบันการศึกษาในนิวซีแลนด์เกือบทั้งหมดมีแผนกที่คอยดูแลนักเรียนต่างชาติ (International Student Office)

ระดับการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ประกอบด้วย

๑. ระดับประถมศึกษา (Primary Education Study)

นักเรียนส่วนมากเริ่มต้นการเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงชั้นปีที่ ๘ เริ่มต้นเรียนเมื่ออายุ ๕ ปี และเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาตอนปลายเมื่ออายุ ๑๑ ปี โรงเรียนประถมศึกษาหลายแห่งสามารถรับนักเรียนจนกระทั่งอายุ ๑๒ ปี

๒. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education Study)

โรงเรียนมัธยมของนิวซีแลนด์เปิดสอนตั้งแต่ชั้นปีที่ ๙-๑๓ ระดับอายุ ๑๓-๑๙ ปี และมีโรงเรียนมัธยมมากกว่า ๓๕๐ แห่ง (High Schools, Grammar Schools หรือ Colleges) เปิดสอนวิชาต่างๆ หลากหลาย โรงเรียนแต่ละแห่งสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเองโดยยึดโครงสร้างหลักของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจะได้รับการประเมินโดยหน่วยงานที่มีชื่อว่า New Zealand Qualifications Authority โรงเรียนมัธยมในนิวซีแลนด์ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐ ได้ทุนสนับสนุนจากรัฐบาลนิวซีแลนด์

๓. ระดับอุดมศึกษา (Tertiary Education)

สถาบันระดับอุดมศึกษาในนิวซีแลนด์แบ่งเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

มหาวิทยาลัย (University)

ประเทศนิวซีแลนด์มีมหาวิทยาลัยรวม ๘ แห่ง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาลทั้งหมด และได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติในความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ แต่ละมหาวิทยาลัยมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของตนเอง และได้รับการตรวจสอบจากส่วนกลาง มหาวิทยาลัยในประเทศนิวซีแลนด์เปิดสอนในหลักสูตรต่างๆ ตั้งแต่ระดับเตรียมความพร้อมสำหรับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก

เทคโนโลยีและโพลีเทคนิค (Vocational Education)

นิวซีแลนด์มีสถาบันเทคโนโลยีและโพลีเทคนิค ๒๑ แห่ง และทุกแห่งได้รับทุนจากรัฐบาลตั้งอยู่ในเขตเมืองใหญ่และเมืองตามภูมิภาค โดยเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาและอบรมทั้งในสายวิชาการและอาชีวศึกษา เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอุดมศึกษาจนถึงระดับปริญญาบัตร มีทั้งสายวิชาการและวิชาชีพ

วิทยาลัยการศึกษา (Colleges of Education)

เป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางครุศาสตร์ เน้นว่าด้วยการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยเปิดสอนทั้งในหลักสูตรอบรมวิชาชีพครูเต็มรูปแบบ

สถาบันฝึกอบรมขั้นอุดมศึกษาของเอกชน (Private Tertiary Education)

เป็นสถาบันเอกชน ที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา ทั้งวิชาชีพและวิชาการซึ่งมุ่งเน้นความถนัดในเชิงวิชาชีพด้านใดด้านหนึ่ง

จุดเด่นด้านการศึกษานิวซีแลนด์

๑. การบริหาร

การบริหารระดับสถานศึกษาดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนชุมชน และผู้ปกครอง ๓-๗ คน ผู้แทนครู ๑ คน และผู้แทนนักเรียน ๑ คน (เฉพาะระดับมัธยมศึกษา) มีอาจารย์ใหญ่ ซึ่งเข้ามาโดยการสรรหาและแต่งตั้งของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการบริหารโรงเรียนอย่างมีอิสระในการดำเนินการเอง ทั้งในเรื่อง บุคลากร งบประมาณเพื่อการศึกษา หลักสูตรและการจัดการต่างๆ (ยกเว้นการกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าจ้างรายเดือน) โดยประเทศนิวซีแลนด์ได้กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งมีธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) ซึ่งถือเป็นสนธิสัญญา หรือข้อตกลงที่ประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ว่าจะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้มาตรฐานตามแนวทางแห่งชาติ และตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

๒. หลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการของประเทศนิวซีแลนด์ได้กำหนดกรอบหลักสูตรแห่งชาติ (New Zealand Curriculum Framework) ให้สอดคล้องกับแนวทางแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา โดยประกอบด้วย

๑. การจัดการเรียนการสอน นิวซีแลนด์เน้นการเรียนการสอนที่ให้แก่เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียน และเรียนรู้ในการปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง

๒. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญของการปฏิวัติการศึกษา ถ้ามีแนวทางการศึกษาของชาติ มีหลักสูตรอย่างดี แต่ขาดการติดตาม ประเมินผลจะไม่สามารถวัดความสำเร็จได้เลยว่า ผลผลิตของการศึกษานั้นได้มาตรฐานจริงหรือไม่ ดังนั้นเมื่อได้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปแล้วสิ่งที่ประเทศนิวซีแลนด์เป็นห่วงอย่างมากก็คือ คุณภาพ และมาตรฐานของการศึกษา จึงได้ตั้งหน่วยงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาแยกเป็น ๒ ระบบคือ

๒.๑ การติดตามและประเมินผลภายใน (Internal Evaluation) การติดตามและประเมินผลภายใน ระดับกระทรวงมี ๓ หน่วยงานคือ ๑) สำนักประเมินและตรวจสอบภายใน (Internal Audit Division) ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานส่วนกลางว่าบรรลุผลตามนโยบายของรัฐ เพียงใด ๒) กลุ่มบริหารนโยบาย (Implementation Group) ทำหน้าที่กำกับดูแลธรรมนูญของโรงเรียนและติดตามการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และ ๓) สำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand Qualifications Authority) ทำหน้าที่ทดสอบความรู้และทักษะเพื่อให้การรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและนักเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

๒.๒ การติดตามและประเมินผลภายนอก (External Evaluation) ดำเนินการโดยสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Education Review Office - ERO) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคณะกรรมการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนกระทั่งถึงมัธยมศึกษาตอนปลายว่าเป็นไปตามแนวทางแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา และธรรมนูญโรงเรียนหรือไม่ โดยเป็นการตรวจสอบในลักษณะถ่วงดุลกับการประเมินภายใน

๓. เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework - NQF) เพื่อช่วยให้หน่วยงาน สถานประกอบการ (ผู้จ้างงาน) มีความเข้าใจและสามารถเปรียบเทียบระดับของคุณวุฒิที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ใน ๓ ประเทศ โดยได้แบ่งกลุ่มคุณวุฒิออกเป็น ๘ ระดับ เรียงจากลำดับสูงสุดคือ ระดับ ๘ (Doctoral) ระดับ ๗ (Master's) ระดับ ๖ (Bachelor's) ระดับ ๕ (Intermediate) ระดับ ๔ (Certificate) เป็นต้น

๓. การผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ และผู้บริหาร

นิวซีแลนด์มีการพัฒนาฝึกอบรมคัดเลือกผู้บริหารมืออาชีพอย่างจริงจัง โดยมีการคัดเลือกและศูนย์ฝึกอบรม เพื่อเตรียมคนเป็นผู้บริหารการศึกษาโดยเฉพาะ ทางคณะกรรมการสถานศึกษาใช้วิธีสรรหาหรือคัดเลือกผู้อำนวยการเขตการศึกษาและครูใหญ่ เพื่อจะได้ผู้บริหารมืออาชีพที่ต้องพิสูจน์ผลงาน เพราะถ้าผลงานไม่ดีอาจถูกเลิกจ้างหรือไม่ต่อสัญญาจ้างได้

ส่วนการพัฒนาครู นิวซีแลนด์ได้ให้เงินเดือนครูชั้นเริ่มต้นในอัตราที่สูงพอสมควร เพื่อให้ครูดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ลำบาก อาชีพครูได้รับการยกย่องจากสังคม และมีอิสระความรับผิดชอบในการทำงานสอน การวัดผล มีระบบการบริหารงานที่เป็นประชาธิปไตยและทำงานร่วมกันเป็นทีม

๔. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

นิวซีแลนด์ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตและส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชนเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสื่อมัลติมีเดีย โทรศัพท์เพื่อการศึกษา อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง มีการฝึกอบรมครูให้เข้าร่วมทำสื่อเพื่อการเรียนการสอน ฝึกให้นักเรียนรักการอ่าน การค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองเป็น

๕. สหราชอาณาจักร

ข้อมูลทั่วไป

สหราชอาณาจักร (United Kingdom) มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland เป็นเกาะในมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของทวีปยุโรป ประกอบด้วยอังกฤษ (England) เวลส์ (Wales) สกอตแลนด์ (Scotland) (รวมเรียกว่า Great Britain) และไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) ซึ่งแต่ละประเทศมีการปกครองเป็นของตัวเองมีพื้นที่ทั้งสิ้น ๒๔๒,๕๓๔ ตารางกิโลเมตร ประชากรประกอบด้วยชาวอังกฤษ สกอต เวลส์ และไอริช จำนวนทั้งสิ้น ๖๑.๘ ล้านคน

อังกฤษ (England) เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีประชากรมากที่สุดในสหราชอาณาจักร และเป็นประเทศที่คนไทยรู้จักมากที่สุด อังกฤษมีประชากรประมาณ ๕๑ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๘๔ ของประชากรสหราชอาณาจักร เมืองหลวง คือ กรุงลอนดอน (London) ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางทางการเงินของยุโรป นอกจากนี้ อังกฤษยังมีเมืองอื่นๆ อีกหลายเมืองที่น่าไปสัมผัส ซึ่งให้ความรู้สึกของความเป็นเมืองเก่า ไม่วุ่นวาย และมีความเป็นธรรมชาติสูง แตกต่างจากลอนดอนโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้ชื่อเสียงด้านท่องเที่ยวแล้ว สิ่งหนึ่งที่ทำให้คนไทยรู้จักอังกฤษเป็นอย่างดีคือฟุตบอล นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาเพื่อสัมผัสกับสนามบอล หรือชมการแข่งขันฟุตบอล

ไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) ไอร์แลนด์เหนือ มีเมืองหลวงชื่อเบลฟาสต์ (Belfast) เป็นประเทศเดียวที่อยู่คนละเกาะกับประเทศอื่นในสหราชอาณาจักร และเป็นประเทศเดียวที่มีอาณาเขตติดกับประเทศอื่นที่อยู่นอกเหนือสหราชอาณาจักร โดยมีอาณาเขตติดกับประเทศไอร์แลนด์ ไอร์แลนด์เหนืออาจจะไม่ได้มีสิ่งก่อสร้างหรือสถานที่ที่มีชื่อเสียงระดับโลกเหมือนหลายประเทศในยุโรป แต่ว่าไอร์แลนด์เหนือ มีความสวยงามของธรรมชาติและความเรียบง่ายของผู้คน ทำให้ไอร์แลนด์เหนือมีเสน่ห์เป็นของตัวเอง และเป็นประเทศหนึ่งที่น่าลองมาสัมผัสหากมีโอกาสได้มาเยือนสหราชอาณาจักร

สกอตแลนด์ (Scotland) เป็นประเทศที่ประเทศที่อยู่ทางเหนือสุดของเครือสหราชอาณาจักร มีเมืองหลวงชื่อเอดินบะระ (Edinburgh) ซึ่งเป็นเมืองที่ได้รับการยกย่องว่าสวยงามเหมือนในเทพนิยาย โดยส่วนหนึ่งอาจจะมาจากจุดเด่นของเมือง ซึ่งก็คือคือปราสาทเอดินบะระ (Edinburgh Castle) ที่ตั้งอยู่บนเนินเขาสูง กลางเมืองสกอตแลนด์เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๒ ในสหราชอาณาจักร แต่ส่วนใหญ่ประชากรจะอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นทางตอนใต้และตอนกลางเท่านั้น เนื่องจากทางซีกเหนือมีอากาศหนาวเย็น ซึ่งพื้นที่ส่วนนี้เรียกว่า Highlands ถึงแม้ว่าจะมีคนอาศัยอยู่ไม่มากนัก แต่ Highlands จัดว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของสกอตแลนด์ เนื่องจากยังคงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์และสวยงามเอาไว้ได้ รวมถึงลักษณะการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมของผู้คนที่อาศัยอยู่ในเขต Highlands

นอกจากนี้ สกอตแลนด์ยังเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในด้านอื่นๆ อีกหลายด้าน เช่น วิสกี้ และเปียโน (Bagpipe) แต่ในความเป็นจริงสกอตแลนด์เป็นต้นกำเนิดของกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างฟุตบอลและกอล์ฟ

เวลส์ (Wales) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอังกฤษ มีเมืองหลวงชื่อคาร์ดิฟฟ์ (Cardiff) ลักษณะบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้างของเวลส์จะมีความคล้ายคลึงกับอังกฤษมาก แต่ก็ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากเวลส์มีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา

ระบบการศึกษาของประเทศในสหราชอาณาจักร

ระบบการศึกษาของอังกฤษแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา และระดับปริญญา การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่อายุ ๕ ปีถึง ๑๖ ปี เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ จะเรียนในโรงเรียนรัฐบาล สำหรับนักเรียนไทยที่จะไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ นักเรียนจะมีสิทธิเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนของเอกชนเท่านั้น ปีการศึกษา แบ่งเป็น ๓ ภาค ประกอบด้วยภาคต้น (Autumn Term) เริ่มปลายเดือนกันยายนถึงกลางเดือนธันวาคม ภาคกลาง (Spring Term) เริ่มกลางเดือนมกราคมถึงปลายเดือนมีนาคม และภาคปลาย (Summer Term) เริ่มปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม

๑. ระดับประถมศึกษา (Preparatory School) รับนักเรียนอายุ ๕-๑๓ ปี ตั้งแต่ year ๑ – year ๘ โดยการเรียนรู้การสอนจะเน้นให้เด็ก มีทักษะในการเขียน และทักษะด้านตัวเลข เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความรู้ ความสามารถตามวัย

- ระดับเตรียมประถมศึกษา (Pre - Preparatory School) รับนักเรียนอายุตั้งแต่ ๕-๗ ปี
- ระดับประถมศึกษา (Preparatory School) รับนักเรียนอายุตั้งแต่ ๘-๑๓ ปี

๒. ระดับมัธยมศึกษา (Public School)

ระดับมัธยมศึกษาสำหรับนักเรียนอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป และเรียนได้จนถึงอายุ ๑๘-๑๙ ปี รวมระยะเวลาศึกษา ๕ ปี เรียกว่า year ๙ - year ๑๓ หรือ Form ๓-๖ (สำหรับโรงเรียนที่เรียกระดับชั้นเป็น Form) แต่สำหรับนักเรียนชาวต่างชาติจะมีสิทธิ์เรียนต่อที่ (Independent School) โรงเรียนมัธยมของเอกชนเท่านั้น นักเรียนทุกคนจะต้องทำการสอบวัดผลความรู้ และความสามารถเพื่อจะนำไปใช้ในการสมัครเข้าใน ระดับอุดมศึกษาต่อไป ทั้งนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการ และวิทยาศาสตร์ของอังกฤษเป็นผู้กำหนด โดยการสอบจะจัดโดยคณะกรรมการอิสระซึ่งมี ๕ คณะ รายละเอียดในการสอบ ดังนี้

- GCSE (General Certificate of Secondary Education) การสอบระดับนี้ จะสอบเมื่อเด็กมีอายุประมาณ ๑๖ ปีขึ้นไป นักเรียนเลือกสอบประมาณ ๖-๑๐ วิชา เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ ฯลฯ และผลการสอบจะแบ่งเป็น ๗ ระดับ คือ Grade A, B, C, D, E, F, G ผู้ที่สอบได้ Grade C ขึ้นไปจึงจะถือว่าสอบผ่าน นักเรียนที่สอบ GCSE ได้แล้ว (อย่างน้อย ๕ วิชา) หากจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จะต้องศึกษาต่ออีกประมาณ ๒ ปี ในระดับ A Level (Advanced Level) หรือระดับ The International Baccalaureate (IB) Diploma

- GCE A Level (GCE Advanced) หรือที่รู้จักกันในนาม Sixth Form Colleges โดยใช้ระยะเวลา ๒ ปี และมีการสอบปลายปีในแต่ละปีการศึกษา A Level เป็นการสอบเพื่อวัดความสามารถทางวิชาการของเด็ก ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป มีวิชาให้เลือก ๕๐ กว่าวิชา ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับ A Level จะลงเรียนเพียง ๒-๔ วิชา เพื่อที่จะได้ศึกษาแต่ละวิชาอย่างลึกซึ้ง วิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนมักจะเกี่ยวข้องกับ หลักสูตรหรือสาขาที่ต้องการ ศึกษาต่อ ในระดับปริญญาตรี

ผลการสอบ A Level มี ๕ ระดับ คือ A, B, C, D, E แต่ Grade ที่ได้ทั้ง ๕ ถือว่าสอบผ่านทั้งหมด มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่พิจารณาผู้ที่มีผลการสอบในระดับ C ขึ้นไป บางแห่งอาจรับเฉพาะผู้ที่ได้คะแนน ระดับ A และ B

- The International Baccalaureate (IB) Diploma เป็นประกาศนียบัตรทางด้านวิชาการ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอายุระหว่าง ๑๖ ถึง ๑๙ ปี ให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย ในทุกประเทศ หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรเข้มข้นโดยใช้เวลาเรียน ๒ ปี หลักสูตรของ International Baccalaureate จะประกอบไปด้วยหกวิชาหลักๆ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาที่สอง (อาจจะเลือกเป็นภาษาของตนเองก็ได้) วิทยาศาสตร์เชิงการทดลอง ศิลปะ เลข และวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมกีฬา และงานสร้างสรรค์ทางศิลปะอีกด้วย แก่นของหลักสูตรนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ องค์ประกอบใหญ่ๆ ได้แก่

- การเขียนเรียงความอย่างมีประสิทธิภาพ จะมีการสอนเขียนเรียงความมากถึง ๔,๐๐๐ คำ ต่อหนึ่งเรื่อง ในหัวข้อที่นักเรียนสนใจ

- ทฤษฎีการเรียนรู้ได้บรรจุและประยุกต์ใช้ปรัชญาความเข้าใจ และธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนเข้าไปในหลักสูตรและบทเรียนด้วย

- ความคิดสร้างสรรค์ การลงมือทำ และการให้บริการได้ถูกบรรจุอยู่ในชั้นเรียนต่างๆ ในหลักสูตร อาทิเช่น ศิลปะ กีฬา และอาสาพัฒนาชุมชน

นักเรียนจะเลือกเรียนหนึ่งวิชาจากแต่ละกลุ่มวิชา รวมเป็น ๖ วิชา โดยปกติ ๓ วิชาจะอยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าอีก ๓ วิชาซึ่งจะเรียนในระดับมาตรฐาน หลักการเรียนรู้ทั้ง ๓ ส่วนเป็นภาคบังคับของหลักสูตร และเป็นหลักปรัชญาของหลักสูตรนี้

๓. ระดับอาชีวศึกษา (Further Education)

เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่มีอายุ ๑๖ ปีขึ้นไป ซึ่งไม่ประสงค์จะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หรือผู้ที่ไม่มีคุณวุฒิ GCSE แต่ประสงค์จะมีคุณวุฒิทางวิชาชีพต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ คุณวุฒิวิชาชีพจากสถาบันอาชีวศึกษาจะมีทั้งของรัฐบาลและของเอกชน

สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐบาล

สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐบาล มีประมาณ ๕๐๐ แห่ง เปิดสอนหลักสูตรต่างๆ ได้แก่ บริหารธุรกิจ การโรงแรม การเกษตร วิศวกรรม ช่างเทคนิค ฯลฯ

- Higher National Certificate/Diploma (HNC/HND)

เป็นการศึกษาในระดับสูงสุดของระดับอาชีวศึกษา หลักสูตร ๒ ปี ซึ่งถือว่าระดับนี้เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Higher Education) ด้วยเช่นกัน ผู้ที่จบหลักสูตรนี้ถือว่า ได้มีคุณวุฒิสูงกว่าอนุปริญญาของไทย แต่ต่ำกว่าปริญญาตรี ๑ ชั้น นอกจากนี้หากประสงค์จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีก็สามารถทำได้โดยใช้เวลา ศึกษาอีก ๒ ปี แต่ทั้งนี้ผลการเรียนต้องอยู่ในระดับดี

- National Vocational Qualification (NVQ)

หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรสายอาชีพเป็นการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติร่วมกัน แต่จะเน้นภาคปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนและมีความพร้อมก่อนที่จะ ออกไปประกอบอาชีพจริง

สถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน

ควรเลือกสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ได้รับการรับรองวิทยฐานะจาก The British Accreditation Council for Further and Higher Education (BAC) ซึ่งเป็นหลักประกันว่าเป็นสถาบันที่มีการเรียนการสอนที่เชื่อถือได้ สำหรับวุฒิการศึกษาที่ได้รับ จะได้เพียงประกาศนียบัตรเท่านั้นและยังมีหลักสูตร Foundation degrees เป็นหลักสูตรการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความรู้ในการเรียนต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรนี้จะใช้เวลาเรียน ๑ ปี

๔. ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยปัจจุบันมหาวิทยาลัยของสหราชอาณาจักรมีประมาณ ๙๖ แห่ง เป็นของรัฐบาลเกือบทั้งหมด ยกเว้น University of Buckingham ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนเพียงแห่งเดียว การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

Undergraduate

- BTEC HNC/HND หรือ Diploma of Higher Education (Dip. HE) เป็นหลักสูตร ๒ ปี ส่วนใหญ่จะเปิดสอนอยู่ใน College of Higher Education โดยมหาวิทยาลัยบางแห่ง รับผิดชอบผู้สอบ "A" Level อย่างน้อย ๑ วิชา หรือสำเร็จการศึกษาในระดับ National Diploma การสมัครเข้าศึกษาต่อนั้นต้องสมัครผ่าน UCAS เช่นเดียวกับในระดับปริญญาตรี

- First Degree (Bachelor Degree) เป็นหลักสูตรการศึกษา ๓ ปี ยกเว้นบางสาขาวิชา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ (๔ ปี) สถาปัตยกรรมศาสตร์ (๕ ปี) ทันตแพทย์ (๕ ปี) สัตวแพทย์ (๕ ปี) แพทย์ (๖ ปี)

Post - Graduate

- Post - Graduate Certificate Diploma เป็นหลักสูตรการศึกษา ๙ เดือนถึง ๑ ปี รับสมัครผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเข้าศึกษาต่อ

- Master Degree เป็นหลักสูตรการศึกษา ๑-๒ ปี รับสมัครผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนดี

- Doctoral Degree เป็นหลักสูตรการทำวิจัย ใช้เวลาในการศึกษา ๓ ปี มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่รับสมัครผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร M. Philosophy

จุดเด่นด้านการศึกษาของอังกฤษ

อังกฤษเป็นที่ยอมรับเรื่องมาตรฐานการศึกษาอยู่ในแถวหน้าของโลก ผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่นี่จะมีรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการแข่งขันในตลาดแรงงาน และจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาให้เข้าทำงานในตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูง สภาพแวดล้อมในอังกฤษจะช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ช่วยในการเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาและด้วยคุณภาพระดับสูงของการศึกษาในประเทศอังกฤษ จึงทำให้อังกฤษกลายเป็นต้นแบบระบบการศึกษาในหลายๆ ประเทศ

ระบบการเรียนการสอนของอังกฤษได้สร้างนักวิทยาศาสตร์ที่ได้รับรางวัลโนเบลมาแล้วหลายรางวัล สร้างศิลปินที่เต็มไปด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สร้างดีไซเนอร์ชื่อดัง ดาราภาพยนตร์ นักร้อง รวมถึงนักออกแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หลักการสอนแบบอังกฤษคือการกระตุ้นให้รักการอ่าน การตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์ในสิ่งที่ได้เรียนรู้ การอภิปรายด้วยความคิดของตนเอง และการจับคู่ตัวต่อเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ประเทศอังกฤษมีสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพมากมายสำหรับนักเรียนต่างชาติ มีคอร์สการเรียนทุกระดับ ทุกสาขาวิชา มีระบบฝึกงานเฉพาะด้าน และมีหลักสูตรเรียนทางไกลซึ่งสามารถเรียนอยู่ในประเทศตนเองได้ แม้อังกฤษจะมีค่าครองชีพค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น แต่หลักสูตรปริญญาตรีส่วนใหญ่จะใช้เวลาเรียนเพียง ๓ ปี หลักสูตรปริญญาโทใช้เวลาเรียนเพียง ๑ ปี ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายลดลง และสามารถก้าวสู่ตลาดแรงงานได้เร็วขึ้น

ที่สำคัญคือสถาบันการศึกษาของอังกฤษหลายๆแห่ง มีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนต่างชาติ และนักเรียนต่างชาติสามารถทำงาน ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในช่วงเปิดเทอม แบบเต็มเวลาในช่วงปิดเทอมเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายทางบ้านได้

๖. เครือรัฐออสเตรเลีย

ข้อมูลทั่วไป

เครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia) หรือ ประเทศออสเตรเลีย มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า เครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia) ตั้งอยู่ในซีกโลกใต้ทางด้านตะวันออก

เฉียงใต้ของประเทศไทย มีลักษณะประเทศเป็นเกาะ ออสเตรเลียเป็นทวีปที่มีขนาดเล็กที่สุดในโลก แต่เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่ระหว่างมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ มีสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เอลิซาเบธที่ ๒ แห่งราชอาณาจักรอังกฤษเป็นประมุข

พื้นที่ของเกาะมีประมาณ ๗.๖ ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๒๑ ล้านคน มีรัฐและเขต การปกครอง ประกอบด้วย ๑) ออสเตรเลียตะวันตก ๒) นอร์เทิร์นเทร์ริทอรี ๓) รัฐนิวเซาท์เวลส์ ๔) รัฐควีนส์แลนด์ ๕) รัฐเซาท์ออสเตรเลีย ๖) รัฐแทสมาเนีย ๗) รัฐวิกตอเรีย ๘) รัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย

ระบบการศึกษาของเครือรัฐออสเตรเลีย

ออสเตรเลียแบ่งการศึกษาเป็น ๔ ระดับ ประกอบด้วย ๑) ระดับประถมศึกษา ๒) ระดับมัธยมศึกษา ๓) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ/อนุปริญญา/อนุปริญญาชั้นสูง และ ๔) ระดับอุดมศึกษา รายละเอียดดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา

ระบบและหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ เนื่องจากออสเตรเลียพัฒนาหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนแห่งชาติขึ้นเพื่อให้การศึกษามีมาตรฐานสูงทั้งประเทศ โรงเรียนทุกแห่งสอน ๘ วิชาหลัก คือ อังกฤษ เลข สังคมและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการพัฒนาส่วนบุคคล สุขภาพและการศึกษาทางกายภาพ

ระดับประถมศึกษาเริ่มต้นที่ Year ๑-๖ คืออายุประมาณ ๖-๑๒ ปี แต่ในบางรัฐ คือ เวสเทิร์นออสเตรเลีย เซาท์ออสเตรเลีย และควีนส์แลนด์ นับ Year ๗ (อายุประมาณ ๑๓ ปี) รวมด้วย

๒. ระดับมัธยมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาเน้นการสอนแต่ละวิชาให้กว้างขึ้น โดยครูที่มีประสบการณ์สูงและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม และอุปกรณ์สื่อสารอื่นๆ รวมถึงห้องทดลองมาใช้ในการสอน แต่การจัดการอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ โรงเรียนแบ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล (ไป-กลับ) โรงเรียนเอกชนและองค์กรศาสนา (ไป-กลับ และประจำ) และมีหลายรูปแบบ คือ โรงเรียนชายล้วน หญิงล้วน และสหศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคือ Year ๗-๑๐ (ในบางรัฐ Year ๘-๑๐) เทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ สามารถเข้าเรียนต่อด้านวิชาชีพได้ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคือ Year ๑๑-๑๒ เทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ ๕ และปีที่ ๖ โดยการเรียนสองปีสุดท้ายเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนต่อในมหาวิทยาลัย โดยปีสุดท้าย (Year ๑๒) นักเรียนทุกคนต้องสอบ a State Government Administered Program เพื่อให้สามารถแสดงคุณวุฒิในการเรียนต่อมหาวิทยาลัยต่อไป

โรงเรียนโดยทั่วไปเปิดรับนักเรียนต่างชาติเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษา คือ Year ๗ แต่ส่วนใหญ่ักเรียนต่างชาตินิยมไปเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคือ เข้าเรียน Year ๑๑-๑๒ มากกว่า ทั้งนี้รัฐบาลออสเตรเลียกำหนดให้นักเรียนต่างชาติที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ต้องมีผู้ปกครอง (Guardian) ดูแล หากไม่มีญาติหรือคนรู้จักที่ออสเตรเลีย ทางโรงเรียนมีบริการจัดหาผู้ปกครองให้ ถ้าเป็นโรงเรียนประจำทางสถาบันมักจัดคุณครูประจำเป็นผู้ดูแล

ภาคการศึกษา

ออสเตรเลียแบ่งภาคการศึกษาออกเป็น ๔ ภาค โดยเริ่มช่วงสัปดาห์สุดท้ายหรือปลายเดือนมกราคม/ต้นเดือนกุมภาพันธ์ (แตกต่างกันตามแต่ละรัฐและโรงเรียน) และสิ้นสุดในเดือนธันวาคม ภาคการเรียนละประมาณ ๑๐ สัปดาห์ และมีการแบ่งวันหยุดย่อยประมาณ ๑๐-๑๔ วัน ในระหว่างภาคการเรียนในช่วงเวลาของเดือนเมษายน กรกฎาคม และ กันยายน โดยจะปิดภาคการเรียนยาวในช่วงเดือนธันวาคมถึงต้นมกราคม การเรียนในออสเตรเลียเริ่มเรียนตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ - ๑๕.๓๐ น. ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์

ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนเอกชนและรัฐบาล

โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล มีระบบการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แต่โรงเรียนของเอกชนโดยทั่วไปจะเป็นโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับด้านศาสนา และจะมีวิชาด้านดนตรีหรือด้านกีฬา หรือกิจกรรมให้เลือกมากกว่าโรงเรียนรัฐบาล แต่ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนกำหนดให้นักเรียนต้องใส่ชุดแบบฟอร์มนักเรียน เพียงแต่โรงเรียนเอกชนมักมีกฎระเบียบค่อนข้างเข้มงวดกว่าโรงเรียนรัฐบาล

หลักสูตรแบบคาลอริทนาชาติ (International Baccalaureate: IB)

โรงเรียนในประเทศออสเตรเลียทั้งของรัฐบาลและเอกชนจำนวน ๒๔ แห่งเปิดสอนหลักสูตร IB โดยโรงเรียนที่สามารถสอนหลักสูตร IB (ซึ่งเป็นหลักสูตร ๒ ปีเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนมหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนที่มีอายุ ๑๖-๑๙ ปี) ได้ ต้องได้รับการอนุญาตจาก International Baccalaureate Organization (IBO) เท่านั้น นักเรียนออสเตรเลียและนักเรียนต่างชาติเข้าเรียนหลักสูตร IB เพราะต้องการสมัครเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

๓. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ/อนุปริญญา/อนุปริญญาชั้นสูง

ออสเตรเลียเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนมากขึ้น สำหรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (Year ๑๐) ที่ต้องการเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี สามารถสมัครเรียนประกาศนียบัตร ๑ และ ๒ (Certificate ๑, ๒) จบแล้วสามารถเรียนต่อหลักสูตรประกาศนียบัตร ๓ และ ๔ (Certificate ๓, ๔) และเรียนต่อจนถึงชั้นอนุปริญญาชั้นสูง เมื่อจบแล้วต้องการเรียนต่อระดับปริญญาตรีก็สามารถทำได้

หลักสูตรอาชีวศึกษาที่เปิดสอนจะเกี่ยวกับการฝึกอบรมสายอาชีพต่างๆ อาทิเช่น ทางด้านธุรกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบ การก่อสร้าง การโรงแรม เลขาณูการ และคอมพิวเตอร์ ในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (Technical and Further Education – TAFE) ของรัฐบาลได้รับการรับรองในระดับนานาชาติ และมีข้อตกลงระหว่างสถาบันการศึกษา หลังจากจบหลักสูตรอนุปริญญา หรืออนุปริญญาตรีแล้วสามารถโอนหน่วยกิตเข้าไปศึกษาต่อได้ในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่มีข้อตกลงกับมหาวิทยาลัย โดย TAFE ส่วนใหญ่เปิดเทอมประมาณกุมภาพันธ์และกรกฎาคม

ส่วนวิทยาลัยเอกชน (Private College) เปิดสอนหลายระดับตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (Certificate 1-4) อนุปริญญา (Diploma) และอนุปริญญาชั้นสูง (Advanced Diploma) โดยสาขาวิชาชีพเฉพาะที่เปิดสอนคือ ศิลปะ การบิน ธุรกิจ ความงาม การบริการชุมชนและสุขภาพ พยาบาล แพทย์และออกแบบ กราฟฟิก ดนตรี ศาสนา การค้าปลีก กีฬาและสันทนาการ การท่องเที่ยว และอื่นๆ โดยการเรียนจะ

เน้นการเรียนกลุ่มย่อยเพื่อให้มีการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ต้องการเข้าศึกษาในวิทยาลัยเอกชนควรศึกษาให้ดีกว่าก่อนว่า เรียนจบแล้วสามารถเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยได้หรือไม่ หรือมีหลักสูตรเชื่อมที่สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้หรือไม่ เพราะสถาบันเอกชนบางแห่งไม่มีข้อตกลงในการโอนเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้วิทยาลัยเอกชนเปิดรับนักเรียนเข้าเรียนหลายเทอมต่อปี

การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย (Foundation Studies)

ออสเตรเลียได้รับความนิยมในการศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยจากนักเรียนต่างชาติทำให้หลักสูตรการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ๑ ปี ได้ถูกพัฒนาขึ้นในแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้ให้นักเรียนต่างชาติที่มีคุณสมบัติไม่ตรงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด สามารถเข้าเรียนหลักสูตรนี้ก่อนเพื่อปูพื้นฐาน และปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนในมหาวิทยาลัยของออสเตรเลีย อย่างไรก็ตาม การเข้าเรียนหลักสูตรนี้ นักเรียนไม่จำเป็นต้องเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศของตนก็ได้ เพราะหลักสูตรนี้เทียบเท่ากับปีสุดท้ายของมัธยมศึกษาตอนปลาย (Year ๑๒)

หลักสูตร Foundation เป็นการเรียนวิชาพื้นฐานต่างๆ ของแต่ละสาขาที่นักเรียนจะเรียนในระดับปริญญาตรี บางแห่งจะแบ่งเป็นวิชาบังคับ และวิชาเลือก อันได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ ธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ และอื่นๆ โดยหลักสูตร Foundation นอกจากจะเปิดสอนในมหาวิทยาลัยแล้ว ในบางโรงเรียน TAFE และวิทยาลัยเอกชน ก็เปิดสอนหลักสูตรนี้แก่นักเรียนต่างชาติเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การเรียนจบหลักสูตร Foundation ในบางมหาวิทยาลัยไม่ได้หมายความว่านักเรียนจะเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยนั้นโดยอัตโนมัติ นักเรียนต้องได้คะแนนสอบตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดสำหรับการเปิดภาคเรียนประมาณ ๓ ครั้งต่อปี ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ กรกฎาคม และกันยายน ขึ้นอยู่กับสถาบัน เพราะบางสถาบันเปิด ๒ เทอมต่อปี คือ กุมภาพันธ์ และกรกฎาคมเท่านั้น

๔. ระดับอุดมศึกษา (Higher education or University)

ออสเตรเลียมีการกำหนดคุณวุฒิของการศึกษาในระดับประเทศโดยรัฐบาลออสเตรเลีย ทำให้แต่ละคุณวุฒิและแต่ละระดับของการศึกษาเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจึงมีการแข่งขันสูงและมีการกำหนดมาตรฐานทางภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยจะมีเงื่อนไขในการรับนักศึกษาที่แตกต่างกันไป ในปัจจุบันออสเตรเลียมีมหาวิทยาลัยทั้งหมด ๔๐ แห่ง โดย ๓๗ แห่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และอีก ๓ แห่งเป็นมหาวิทยาลัยของเอกชน คือ Bond University, The University of Notre Dame Australia และ Carnegie Mellon University

ปริญญาตรี (Bachelor)

เป็นการเตรียมความพร้อมขั้นแรกของการประกอบอาชีพ หรือการเรียนต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี โดยทั่วไประยะเวลาการศึกษา ๓ ปี ถึง ๕ ปี (ในบางสาขา) ด้วยการกำหนดมาตรฐานการเข้าศึกษา ระดับปริญญาตรีจากทางรัฐบาลออสเตรเลีย ทำให้นักเรียนไทยต้องจบชั้นมัธยมศึกษาที่ปี ๖ ด้วยเกรดเฉลี่ยที่ดี (GPA ๒.๖ ขึ้นไป แต่บางมหาวิทยาลัย กำหนดเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๐ ขึ้นกับสาขาและเกณฑ์การรับเข้าของแต่ละมหาวิทยาลัย) ถ้าเกรดเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ทางสถาบันจะรับเข้าเรียนโดยมีเงื่อนไขให้นักศึกษาต้องเรียน

Foundation Studies Program ๑ ปี ก่อนเข้าเรียนปีที่ ๑ ในระดับปริญญาตรี หรือเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตร/ประกาศนียบัตรชั้นสูงเพื่อโอนเข้าเรียนในปีที่ ๒ ของระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปนักเรียนต้องมีผลสอบ IELTS ประมาณ ๖.๐ ขึ้นไป ขึ้นอยู่กับนโยบาย และสาขาวิชาของแต่ละมหาวิทยาลัย หลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปเปิดเรียนในเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนกรกฎาคม แต่บางมหาวิทยาลัยเปิดเทอม ๓ ครั้งต่อปี คือเดือน มกราคม พฤษภาคม และเดือนกันยายน

ปริญญาตรีเกียรตินิยม (Bachelor Degree (Honours))

เป็นทางเลือกสำหรับนักศึกษาที่เรียนจบปริญญาตรีด้วยผลการเรียนที่ดีที่สุด (a credit grade average) โดยเรียนเพิ่มเติมอีก ๑ ปี เพื่อให้ได้ปริญญาตรีเกียรตินิยม อาจจะได้รับเลือกเรียนสาขาเดิมหรือสาขาอื่นก็ได้ขึ้นกับแต่ละมหาวิทยาลัย โดยหลักสูตรเป็นการบรรยายและการทำวิทยานิพนธ์ประมาณ ๒๐,๐๐๐ คำ

Graduate Certificate

โดยทั่วไปหลักสูตรนี้เป็นการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านในสาขาที่นักศึกษาเรียนจบปริญญาตรี หรือสาขาที่นักศึกษาสนใจเรียนเพิ่มเติม ใช้ระยะเวลาเรียน ๖ เดือน เกณฑ์การรับเข้าเรียนตามปกติคือนักศึกษาที่จบปริญญาตรี หรือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย ๕ ปี (สำหรับบางมหาวิทยาลัย)

สำหรับนักศึกษาต่างชาติที่ไม่มีประสบการณ์การทำงาน แต่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หรือขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัย กำหนด เช่นผลการเรียนต่ำกว่าสถาบันกำหนด ทางสถาบันอาจรับนักศึกษาเข้าเรียนแบบมีเงื่อนไขคือ ให้เรียนระดับ Graduate Certificate ก่อน ๖ เดือน หลังจากเรียนจบด้วยผลการเรียนที่กำหนดแล้ว นักศึกษาจึงเข้าเรียนต่อในระดับ Graduate Diploma (อนุปริญญาโท) หรือปริญญาโทอีก ๖ เดือน ถึง ๑ ปี แล้วแต่ระยะเวลาเรียนของแต่ละหลักสูตร

Graduate Diploma (อนุปริญญาโท)

หลักสูตรนี้เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะเฉพาะด้านเช่นเดียวกับ Graduate Certificate ใช้ระยะเวลาเรียน ๑ ปี แต่ถ้านักศึกษาที่ผ่านหลักสูตร Graduate Certificate โดยได้คะแนนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด นักศึกษาสามารถโอนเข้าเรียนต่อหลักสูตรนี้อีก ๖ เดือนโดยบางมหาวิทยาลัยอาจใช้หลักสูตรนี้เป็นตัวประเมินในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษา

ปริญญาโท (Master Degree)

เป็นหลักสูตรที่ต้องการขยายความรู้ที่นักศึกษาเรียนในระดับปริญญาตรีหรือเพิ่มทักษะความรู้เฉพาะด้านเพื่อเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพในอนาคต ใช้ระยะเวลาเรียนตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๒ ปี ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา หากนักศึกษาที่เข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาโทมีประสบการณ์ทำงานมาบ้างจะเป็นประโยชน์กับนักศึกษาในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อทำรายงานเดี่ยว หรือกลุ่มการเรียนหลักสูตรปริญญาโทแบ่งเป็น ๒ รูปแบบคือ แบบ Course Work และแบบ Thesis การเรียนแบบ Course work ประกอบด้วยการเข้าชั้นเรียน การทำรายงาน และมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรียน เช่น Class Discussion Workshop และการทำ Project รวมถึงการสอบระหว่างภาค และการสอบปลายภาค

การเรียนแบบการทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) เป็นการเรียนและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นักศึกษาเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ๑ ท่าน โดยนักศึกษาคอร์เนลหมาย อาจารย์ที่ปรึกษาล่วงหน้า ในกรณีที่ต้องการคำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

ระดับปริญญาเอก (Doctoral Degree)

ใช้ระยะเวลาเรียนประมาณ ๓-๕ ปี นักศึกษาที่ต้องการต่อระดับปริญญาเอกควรมีผลการเรียน ระดับดีและเคยทำ Publication หรือการทำวิจัยมาบ้าง (ขึ้นอยู่กับสาขา) เกือบทุกสถาบันการศึกษาต้องการ เอกสารดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณารับนักศึกษาเข้าเรียน

การเรียนปริญญาเอก (Ph. D.) เป็นการเรียนแบบการทำวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีใหม่ๆ เหมาะสำหรับผู้ต้องการเป็นนักวิจัยมืออาชีพ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการศึกษา เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย แต่ในปัจจุบันมีหลายมหาวิทยาลัยเปิดสอนบางสาขาที่เป็นหลักสูตรการเรียนแบบเข้าชั้นเรียน การทำวิทยานิพนธ์ และการสอบ ยกตัวอย่างเช่น หลักสูตรที่กำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มของผู้บริหารคือ Doctor of Business Administration หรือที่เรียกติดปากกันว่า D.B.A. เป็นหลักสูตรปริญญาเอกทางด้านการบริหารธุรกิจ ที่เน้น ทฤษฎีและการนำไปใช้

หลักสูตรภาษาอังกฤษของเครือรัฐออสเตรเลีย

ออสเตรเลียมีชื่อเสียงในด้านการสอนภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพแก่นักศึกษาต่างชาติ ภายใต้หลักสูตร English Language Intensive Courses for Overseas Students (ELICOS) โดย The National English language training Accreditation Scheme (NEAS) เป็นองค์กรของรัฐบาลที่ดูแลให้สถาบันสอน ภาษาอังกฤษมีมาตรฐานและคุณภาพ โดยกำหนดขนาดของห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจน บริการเสริมที่ต้องมีให้แก่นักศึกษาต่างชาติ นอกจาก NEAS แล้วสถาบันภาษาที่สามารถสอนภาษาอังกฤษ ให้แก่นักศึกษาต่างชาติ ได้นั้น จะอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับของ the Education Services for Overseas Students (ESOS) Act 2000 and associated legislation ซึ่งเป็นหน่วยงานของ the Australian Government Department of Education, Science and Training (DEST) ภายใต้กฎ ESOS ทำให้สถาบัน ภาษาต้องจดทะเบียนกับ the Commonwealth Register of Institutions and Courses for Overseas Students (CRICOS) โดยสามารถสังเกตเห็นว่าทุกสถาบันสอนภาษาแก่นักศึกษาต่างชาติต้องมี CRICOS no.

การเรียนภาษาอังกฤษในประเทศออสเตรเลียมีข้อได้เปรียบคือ นักศึกษาสามารถฝึกการพูด อ่าน เขียนและฟังได้ตลอดเวลา นักศึกษาต่างชาติที่ประสงค์ถือวีซ่านักเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษต้องเรียน เต็มเวลาเท่านั้น ตามปกติการรับนักศึกษาเข้าเรียนภาษาอังกฤษ จะไม่มีเงื่อนไขกำหนด แต่เพื่อความแน่ใจ นักศึกษาควรตรวจสอบกับสถาบันภาษาที่สนใจ ผู้ถือวีซ่าท่องเที่ยวก็สามารถเรียนภาษาอังกฤษ ได้ประมาณ ๑๒ สัปดาห์ โดยมีหลักสูตรการเรียนควบคู่กับการท่องเที่ยว ในปัจจุบันสถาบันภาษาได้พัฒนาหลักสูตรการเรียน ภาษาอังกฤษตามความต้องการของนักศึกษาต่างชาติมากมาย ดังนี้

- General English ภาษาอังกฤษทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นการพัฒนา ๔ ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน

- English for academic purposes ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ เป็นการเตรียมความพร้อมด้านภาษาเพื่อการเรียนต่อในมหาวิทยาลัยเน้นทักษะการทำรายงานและการเสนอรายงาน นอกเหนือจากการพัฒนา ๔ ทักษะ

- English for secondary school preparation ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา เหมาะสำหรับนักเรียนที่ประสงค์เข้าเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาในออสเตรเลีย เน้นการสอนด้านวิชาการในระดับมัธยมศึกษาและการฝึกภาษาอังกฤษ

- English for special purposes (เช่น English for business) ภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะด้าน เช่น ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ

- IELTS and TOEFL test preparation การเตรียมตัวเพื่อการสอบ IELTS and TOEFL

- Cambridge test preparation การเตรียมตัวเพื่อการสอบ Cambridge

- bridging and foundation courses หลักสูตรการเรียนภาษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาที่ขาดคุณสมบัติบางประการเรียนก่อนเข้ามหาวิทยาลัย

- Study tour programs (which include other extracurricular activities). หลักสูตรการเรียนภาษาคู่กับการท่องเที่ยว รวมถึงกิจกรรมพิเศษ เช่น การดำน้ำ การเลี้ยงปลาโลมา เป็นต้น

การทดสอบภาษาอังกฤษ (English proficiency tests) มีหลายรูปแบบสำหรับนักศึกษาต่างชาติในการเข้าเรียนหลักสูตรต่างๆ แต่การทดสอบหลักๆ มีดังนี้

International English Language Testing System (IELTS)

IELTS เป็นการทดสอบด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน โดยมี ๒ รูปแบบให้เลือก “academic” and “general training”. โดยผู้เข้าสอบทุกคนจะถูกทดสอบการพูดและการฟังด้วยข้อสอบเดียวกัน แต่ต่างกันที่การทดสอบการอ่านและการเขียน รูปแบบ Academic ใช้สำหรับนักศึกษาที่ต้องการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย แต่รูปแบบ General training เน้นทักษะภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ใช้สำหรับนักเรียนที่จะเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาและบุคคลทั่วไป IELTS เป็นการทดสอบ ที่ยอมรับกันทั่วโลกทั้งในระดับมหาวิทยาลัย บริษัทเอกชน ราชการ และกองตรวจคนเข้าเมือง

Test of English as a Foreign Language (TOEFL)

TOEFL เป็นการทดสอบความสามารถของผู้สมัครในด้านความเข้าใจและการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัยในรูปแบบการพูด การเขียน และการฟัง TOEFL เป็นการทดสอบที่ยอมรับกันทั่วโลกสำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถดูจากหัวข้อระบบการศึกษาของอเมริกา

Cambridge English for Speakers of Other Languages (ESOL)

The Cambridge ESOL เป็นการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเข้ามหาวิทยาลัยหรือหลักสูตรต่างๆ และได้รับการยอมรับทั่วโลกเช่นกัน

Occupational English Test (OET)

The OET เป็นการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับแพทย์ต่างชาติหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพต่างชาติที่ต้องการเข้าอบรมหลักสูตรหรือสอบเพื่อให้อาชีพในประเทศออสเตรเลียได้

จุดเด่นด้านการศึกษาของออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่คนไทยและชาวเอเชียนิยมไปศึกษาต่อกันมาก และรัฐบาลของประเทศออสเตรเลียได้สนับสนุนด้านการศึกษาตลอด การศึกษาในประเทศออสเตรียมีข้อดี ๙ ประการดังนี้

๑) ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศเป้าหมายของการศึกษาอันดับ ๓ ของโลก เป็นรองเพียงแค่สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร

๒) มีหลักสูตรให้เลือกเรียนมากกว่า ๒๒,๐๐๐ หลักสูตร ในกว่า ๑,๑๐๐ สถาบันที่มีคุณภาพ

๓) สถาบันการศึกษาจากประเทศออสเตรเลียติดถึง ๗ อันดับจาก ๑๐๐ มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในโลก

๔) ออสเตรเลียมีเมือง ๕ เมือง ที่ติดอันดับเมืองที่เหมาะสมกับนักศึกษาามากที่สุดในโลก ๓๐ เมือง

๕) ในแต่ละปี รัฐบาลสนับสนุนเงินมากถึง ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท) เพื่อเป็นทุนการศึกษา

๖) สถาบันในออสเตรเลีย ติดอันดับ ๕๐ แรกของโลก ทั้งสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สุขภาพ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์

๗) ศิษย์เก่าจากสถาบันในออสเตรเลียกว่า ๒,๕๐๐,๐๐๐ คน กำลังทำงานพัฒนาโลกอย่างต่อเนื่อง

๘) ศิษย์เก่าจากสถาบันในออสเตรเลียจำนวนถึง ๑๕ คนได้รับรางวัลโนเบล

๙) กว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ คนทั่วโลกกำลังใช้เทคโนโลยีจากประเทศออสเตรเลีย เช่น เพนิซิลิน อัลตราซาวด์ ไวไฟ รวมถึงกล่องดำบนเครื่องบิน

บทที่ ๔

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๖) โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ -๒๕๕๖ ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับต่างประเทศจำนวน ๙ ฉบับ รวม ๖ ประเทศจาก ๑๙๕ ประเทศตามการแบ่งขององค์การยูเนสโก ประกอบด้วย จีน ๒ ฉบับ ฝรั่งเศส ๓ ฉบับ เยอรมนี ๑ ฉบับ นิวซีแลนด์ ๑ ฉบับ สหราชอาณาจักร ๑ ฉบับ และออสเตรเลีย ๑ ฉบับ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีการลงนาม ๖ ฉบับ รวม ๕ ประเทศ และปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการลงนาม ๓ ฉบับ รวม ๓ ประเทศ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่ามีประเทศในภูมิภาคเพียง ๒ ภูมิภาคที่ประเทศไทยมีการลงนามด้วยคือประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ โดยประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในรัฐบาลชุดดังกล่าวเป็นประเทศเดียวกับที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา โดยยังไม่มีมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับประเทศใหม่ๆ แม้แต่ประเทศเดียว

ในส่วนบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ -๒๕๕๖ มีประเด็นความร่วมมือที่สำคัญ ๆ ดังนี้

๑. ด้านการอาชีวศึกษา สาธารณรัฐฝรั่งเศสให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อสนทนาด้านนโยบายการอาชีวศึกษา การพัฒนายุทธศาสตร์ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน และความร่วมมือระหว่างภาคสังคม องค์กรภาครัฐวิสาหกิจ หอการค้า และสมาคมต่างๆ *สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี* ได้ให้ความร่วมมือทางวิชาการผ่านสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบโรงเรียน-โรงงาน หรือการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational System) *สหราชอาณาจักร* ร่วมมือในการพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาจัดหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ โดยเน้นมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพด้านอาชีวศึกษา กรณีศึกษาอาชีพค้าปลีกของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในการเพิ่มผลิตผลและสร้างมูลค่าเพิ่ม เครือรัฐออสเตรเลีย ได้ร่วมมือด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา โดยจัดส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน การอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหา รูปแบบการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒. ด้านการอุดมศึกษา *สาธารณรัฐฝรั่งเศส* ให้ความร่วมมือด้านการอุดมศึกษาผ่านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสถาบันการศึกษา ในด้านการอุดมศึกษาและการวิจัยว่าด้วยการอุดมศึกษา *สำหรับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี* ให้ทุนการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ความร่วมมือทางวิชาการไทย-เยอรมนีกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ส่วน *นิวซีแลนด์* สนับสนุนในเรื่องการส่งคณะไปศึกษาดูงาน และเจรจาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาของนิวซีแลนด์ทางด้าน e-learning การพัฒนาหลักสูตรการบิน และการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

๓. ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จีน ได้ให้ความร่วมมือผ่านสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติหรือฮันป๋าน (Office of Chinese Language Council International : TOCLCI หรือ HANBAN) เพื่อจัดตั้งสถาบัน/ห้องเรียนขงจื้อ สนับสนุนครูอาสาสมัครของจีน เพื่อมาสอนในประเทศไทยตามความต้องการของสถานศึกษาไทย การให้ทุนอบรมภาษาจีนสำหรับครูไทย ทุนศึกษาดูงานสำหรับผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ/ผู้บริหารสถานศึกษาและครู การเชิญนักเรียนไทยเข้าร่วมโครงการค่ายเยาวชนเป็นประจำทุกปี และสนับสนุนการจัดประกวดแข่งขันสุนทรพจน์ภาษาจีนสำหรับนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อคัดเลือกผู้แทนประเทศไทยไปร่วมการแข่งขันประกวดสุนทรพจน์ ณ ประเทศจีน รวมทั้งความร่วมมือด้านสื่อการเรียนการสอน โดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับสำนักพิมพ์อุดมศึกษา (Higher Education Press : HEP) จัดทำหลักสูตรภาษาจีน ตำราเรียนภาษาจีน และสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้มอบทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรมประจำปีแก่ครูไทยที่สอนภาษาฝรั่งเศส นักเรียนไทยที่เรียนภาษาฝรั่งเศส และจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมให้แก่ศึกษานิเทศก์และครูสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยเป็นประจำทุกปี รวมทั้งให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการและการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนแก่กระทรวงศึกษาธิการ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สนับสนุนทุนด้านภาษาและวัฒนธรรมแก่บุคลากร นักเรียนและนักศึกษาของไทย โดยผ่านสถาบันเกอเธ่

นอกจากนี้ นิวซีแลนด์ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ และนักศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ให้ความร่วมมือด้านการสอนภาษาอังกฤษสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไปฝึกอบรมที่ประเทศนิวซีแลนด์อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา สหราชอาณาจักร ได้ให้ความร่วมมือทางวิชาการและวัฒนธรรมผ่านบริติช เคานซิล โดยให้ความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การปรับปรุงสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และฝึกอบรมครูประถมศึกษาเพื่อใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การส่งนักศึกษามาเป็นผู้ช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในช่วงปิดเทอม จัดทำสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบรรจุใส่ในแท็บเล็ตเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนอังกฤษในระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งจัดอบรมครูประถมศึกษาในการใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป็นต้น เครือรัฐออสเตรเลีย สนับสนุนการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน การอบรมครูภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำโครงการ Strategy for English Second Language Trainers รวมทั้งการฝึกอบรมผู้บริหารในสถาบันการศึกษาพิเศษ

๔. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครือรัฐออสเตรเลีย สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรแบบดิจิทัล ในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และการใช้ระบบ e-learning

ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

จากการศึกษาผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ พบว่าในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ รัฐบาลไทยได้เดินทางไปเยือนประเทศทั้งหมด ๔๒ ครั้ง โดยการเยือนประเทศในกลุ่มอาเซียน ๙ ประเทศ เยือนประเทศในภูมิภาคอื่นๆ อย่างเป็นทางการ ๒๖ ประเทศ และเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ ๑๙ การประชุม (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี : ๒๕๕๗) โดยการเยือนบางประเทศได้มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา กล่าวคือ ในปี ๒๕๕๔ ได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศในกลุ่มอาเซียน ๔ ประเทศ สำหรับในปี

๒๕๕๕ ๗ ประเทศ จำแนกเป็นกลุ่มอาเซียน ๔ ประเทศ และประเทศในเอเชียใต้ ๒ ประเทศ และประเทศในแอฟริกา ๑ ประเทศ

ทั้งนี้ ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ ดังนี้

๑. ด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ในด้านการให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือในการสอนภาษาไทยให้แก่กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม โดยสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาภาควิชาภาษาไทย และการสอนภาษาไทยในระดับมหาวิทยาลัย การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปฝึกสอนและพัฒนาหลักสูตร และพร้อมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยแก่รัสเซีย สำหรับการรับความช่วยเหลือนั้น รัสเซียจะสนับสนุนการสอนภาษารัสเซียในมหาวิทยาลัยของไทย

๒. ด้านการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ประเทศไทยได้ร่วมมือกับลาวในการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาโท

๓. ด้านการสร้างสูตรปริญญาร่วม มองโกเลียมีความสนใจร่วมสร้างหลักสูตรปริญญาร่วมในระดับปริญญาตรี

๔. ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบ E-Learning มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่เยาวชนในเนปาลและอินเดีย

๕. ด้านการสนับสนุนทุนการศึกษาและฝึกอบรม ในด้านการให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และทุนฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ในแต่ละปีแก่ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ เซเนกัล ปากีสถาน และตุรกี

ในส่วนการรับความช่วยเหลือ ตุรกีได้จัดสรรทุนให้แก่แก่นักเรียนไทย รัสเซียพร้อมสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่แก่นักศึกษาไทย และการผลักดันให้แคนาดาจัดสรรทุนการศึกษา และการฝึกงานตามกรอบความร่วมมืออาเซียน-แคนาดา

๖. ด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากร มองโกเลียสนใจร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในไทยในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอบรมบุคลากรระดับอาชีวศึกษา การโรงแรมและการท่องเที่ยวกับมหาวิทยาลัย

๗. ความร่วมมืออื่นๆ ไทยกับประเทศต่างๆ ต่างยื่นข้อเสนอเพื่อสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาในหลาย ๆ สาขา อาทิเช่น ไทยกับเบลเยียมจะสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ โดยไทยเสนอสร้างความร่วมมือกับสถาบันวิจัยของโปแลนด์ และสวิสเซอร์แลนด์ จะให้ความช่วยเหลือในการจัดวัดความสามารถในการแข่งขันของ SME ไทย เป็นต้น

ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาที่ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจกับประเทศ ที่มี การลงนาม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ในข้อที่ ๔ “นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต” ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งมีสาระสำคัญ ๗ นโยบาย ได้แก่ เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย ปฏิรูปครู ยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับ

ตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ และเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

จากการวิเคราะห์ภาพรวมความสอดคล้องของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลกับความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีการลงนามในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ จำนวน ๖ ประเทศ ๙ ฉบับ ประกอบด้วย ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส จีน สหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ และเยอรมนี สรุปได้ว่าความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีการลงนามในรัฐบาลชุดดังกล่าวทุกฉบับมีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาล โดยแต่ละประเทศใน ๖ ประเทศมีการลงนามความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลอย่างหลากหลาย ยกเว้นเยอรมนีเพียงประเทศเดียวที่มีการลงนามความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลเพียงด้านเดียว ทั้งนี้ สามารถเรียงลำดับประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ได้ดังนี้

๑) ประเด็นที่มีความร่วมมือด้านการศึกษามากที่สุด คือ ความร่วมมือด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาล ข้อ ๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นโยบายข้อ ๓ การปฏิรูปครู และนโยบายการศึกษาข้อ ๔ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งพบว่ามี ๕ ประเทศใน ๖ ประเทศที่มีความร่วมมือสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส จีน สหราชอาณาจักร และนิวซีแลนด์ ยกเว้นเยอรมนี ที่ไม่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับประเด็นนโยบายดังกล่าว ส่วนความร่วมมือด้านการศึกษาที่สอดคล้องการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน มีเพียงสหราชอาณาจักรที่ไม่มีความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

๒) ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษารองลงมาเป็นอันดับ ๒ คือความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลข้อ ๗ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ซึ่งมีประเทศที่มีความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวจำนวน ๔ ประเทศใน ๖ ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส จีน สหราชอาณาจักร และนิวซีแลนด์

๓) ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาระดับอันดับ ๓ คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาล ข้อ ๒ การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา และข้อ ๖ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ ซึ่งพบว่าแต่ละประเด็นมีประเทศ ๓ ประเทศ ในจำนวน ๖ ประเทศที่มีความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยมี ฝรั่งเศส จีน และนิวซีแลนด์ มีความร่วมมือด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาด้านการสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา ส่วน ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และนิวซีแลนด์ มีความร่วมมือด้านการศึกษาที่สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ

๔) ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาระดับสุดท้าย คือ ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาข้อ ๕ เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งพบว่ามี ๒ ประเทศที่มีความร่วมมือดังกล่าวคือ เครือรัฐออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร

ความสอดคล้องของนโยบายการศึกษากับประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษากับผลการเยือนต่างประเทศด้านการศึกษาในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖

จากการวิเคราะห์ภาพรวมความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลโดยพิจารณาจากผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ สรุปได้ว่า นโยบายรัฐบาลที่สอดคล้องกับประเด็นความร่วมมือมากที่สุด คือ การเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมี ๘ ประเทศใน ๑๖ ประเทศ ได้แก่ ปากีสถาน เบลเยียม รัสเซีย มองโกเลีย โปแลนด์ แคนาดา ตุรกี และสวีเดนที่มีความร่วมมือในด้านดังกล่าว รองลงมาได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยมี ๗ ประเทศใน ๑๖ ประเทศ ได้แก่ ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม แคนาดา เกาหลีใต้ และทาจิกิสถาน ที่มีความร่วมมือในด้านดังกล่าว นอกจากนี้ มีความร่วมมือด้านการศึกษาที่สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติเป็นอันดับที่สาม โดยมี ๔ ใน ๑๖ ประเทศที่มีความร่วมมือดังกล่าว ได้แก่ เซเนกัล ปากีสถาน เบลเยียม และโปแลนด์ อันดับสี่ คือการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน มีเพียง ๒ ประเทศคือมองโกเลียและสวีเดนที่มีความร่วมมือดังกล่าว ส่วนในนโยบายในเรื่องเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มีเพียงเนปาลและอินเดียที่มีความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ มีนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับข้อเสนอความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับประเทศต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา และนโยบายปฏิรูปครู

แนวทางการดำเนินความร่วมมือในอนาคตกับประเทศที่มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษากับรัฐบาล

การลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จำนวน ๙ ฉบับ รวม ๖ ประเทศ นอกจากจะมีประเด็นความร่วมมือทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลชุดดังกล่าวอย่างหลากหลายแล้ว ยังมีประเด็นด้านการศึกษาที่ควรจะเป็นแนวทางความร่วมมือในอนาคตเป็นรายประเทศ ดังนี้

๑. สาธารณรัฐประชาชนจีน

ไทยและจีนมีความร่วมมือด้านการศึกษาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้แนวทางความร่วมมือในอนาคตกับจีน คือ การลงนามความร่วมมือกับสำนักงานอื่นป็น และการลงนามกับสำนักงานเดียวฉบับใหม่ ควรพิจารณาส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น และควรขยายความร่วมมือด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

๒. สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ควรมีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา โดยแลกเปลี่ยน Best Practice ด้านการจัดการอาชีวศึกษากับฝรั่งเศส และการพัฒนาทักษะของครูฝรั่งเศสให้มากขึ้น

๓. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ไทยและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีควรมีความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคตให้มากขึ้นในด้านอาชีวศึกษา และด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน ดังนี้

- ด้านอาชีวศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาทวิภาคีของเยอรมนีมีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จมายาวนาน จึงควรขยายความร่วมมือภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการศึกษาทวิภาคีไทย-เยอรมัน โดยขยายความร่วมมือไปสู่บริษัทอื่นๆ ในการดำเนินโครงการดังกล่าว

-ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้การดำเนินโครงการทุนการศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศที่สองเพื่อผลิตครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ซึ่งครูสอนภาษาเยอรมันเป็นหนึ่งในสาขาที่ขาดแคลน โดยโครงการดังกล่าวจะให้ทุนบัณฑิตที่สำเร็จวิชาเอกภาษาเยอรมัน ปีละ ๑๐ คน เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) ๑ ปี และเข้าอบรมภาษาเยอรมันที่สถาบันเกอเธ่ในไทย ๓ เดือน และสถาบันเกอเธ่ที่เยอรมนี ๓ เดือน ทั้งนี้สถาบันเกอเธ่ดูแลค่าที่พัก ค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าประกันสุขภาพ ค่าตำราและวัสดุอุปกรณ์การเรียน

๔. นิวซีแลนด์

ไทยและนิวซีแลนด์ควรมีความร่วมมือในอนาคต ในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำผู้เชี่ยวชาญจากนิวซีแลนด์มาร่วมอบรมภาษาอังกฤษให้แก่ครูไทยในเรื่องลักษณะ training the trainer และควรมีความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาทวิภาคีโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาให้มีทักษะตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจให้มากขึ้น

๕. สหราชอาณาจักร

ไทยควรมีความร่วมมือด้านการศึกษา กับสหราชอาณาจักรในด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การพัฒนาการศึกษา การฝึกอบรมครูอาจารย์ และยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในโรงเรียน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษและการใช้สื่อการเรียนการสอนของบุคลากรครูและนักเรียนไทย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๖. เครือรัฐออสเตรเลีย

ไทยควรมีความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำผู้เชี่ยวชาญจากออสเตรเลียมาร่วมอบรมภาษาอังกฤษให้แก่ครูไทยในลักษณะ Training the trainer และควรมีความร่วมมือในการพัฒนามหาวิทยาลัยของไทยให้อยู่ในระดับ World Class รวมทั้งความร่วมมือในการวิจัยให้มากขึ้นด้วย

แนวทางการดำเนินความร่วมมือในอนาคตจากผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาล

จากการศึกษาผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาที่ผ่านมา (ระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖) พบว่าความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ มุ่งเน้นการเสนอให้ทุนการศึกษา และการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ประเทศเหล่านั้น แต่เนื่องจากประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้านในอาเซียน ประเทศไทยจึงควรทำความเข้าใจในลักษณะการ

แลกเปลี่ยนบุคลากร นักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ

จากการศึกษาวิเคราะห์ ประเด็นความร่วมมือด้านการศึกษาในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ในระดับกระทรวง ของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศ ที่มีการลงนาม ผลการเยือนต่างประเทศในระดับรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ และจุดเด่นของประเทศไทยที่มีการลงนามความร่วมมือด้านการศึกษา รวมทั้ง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ ดังนี้

๑. ควรมีการพัฒนา นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศในภาพรวม โดยกำหนดประเด็นความต้องการความช่วยเหลือที่สำคัญๆ จากประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ และกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการติดต่อประสานงาน และเพื่อให้บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๒. ควรกำหนดนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศไว้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับจีน ที่กำหนดนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศไว้อย่างชัดเจนใน “**เค้าโครงแผนการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาระยะกลาง และระยะยาวของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๒๐)**” ที่หน่วยงานด้านการศึกษาต้องปฏิบัติตามทิศทางที่กำหนดไว้ โดย**เสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ** เปิดกว้างในเรื่องความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศในทุกระดับชั้น เพื่อเพิ่มระดับมาตรฐานทางการศึกษาของประเทศ ให้อยู่ในระดับที่เท่าเทียมกับมาตรฐานสากล โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศที่มีความสำเร็จด้านการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศจีนต่อไป รวมทั้ง ยกย่องระดับสถานะทางการศึกษาของจีนในเวทีโลก **นำเข้าทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเลิศ และเพิ่มระดับการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือ** โดยขยายความร่วมมือระดับรัฐบาลในการให้การยอมรับวุฒิการศึกษา ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากร ให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างประเทศ และการให้ปริญญาของประเทศที่มีความร่วมมือ เพิ่มความแข็งแกร่งในเรื่องความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีมาตรฐานระดับโลก จัดให้มีเวทีความร่วมมือทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ และการวิจัย รวมทั้งร่วมกันผลักดันความร่วมมือในการวิจัยที่มีระดับมาตรฐานสูง เป็นต้น

๓. ควรมีข้อมูลด้านการศึกษานานาชาติของประเทศที่ถูกต้อง แม่นยำ เพื่อประกอบการเลือกประเทศที่จะมีความร่วมมือได้อย่างถูกต้อง และเกิดผลอย่างแท้จริง

๔. จากการศึกษาผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษาที่ผ่านมา (ระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖) พบว่าความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ มุ่งเน้นการเสนอให้ทุนการศึกษา และการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ประเทศเหล่านั้น แต่เนื่องจากประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้านในอาเซียน ประเทศไทยจึงควรทำความเข้าใจลักษณะการแลกเปลี่ยนบุคลากร นักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

๕. ควรมีความร่วมมือด้านการศึกษาที่เน้นทั้งในการเป็นผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือโดยคำนึงถึงการพึ่งตนเองในระยะยาว และเน้นความร่วมมือในเชิงรุกให้มากขึ้น

๖. จากการศึกษาข้อมูลในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างไทยกับจีน พบว่าจีนให้ความช่วยเหลือไทยในเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนของไทยมากกว่าประเทศอื่นๆ ในโลก ซึ่งหากพิจารณาในมุมกว้างน่าจะเป็นเรื่องที่ดี แต่หากพิจารณาเชิงลึกจะเห็นว่าไทยต้องตระหนักว่าไทยไม่สามารถพึ่งพาเงินได้ตลอดไป ดังนั้น ไทยจำเป็นต้องดำเนินการขอความร่วมมือในเชิงรุกให้มากขึ้น กล่าวคือ ควรเป็นลักษณะการขอผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร หรือด้านเทคโนโลยีการศึกษา มาให้คำปรึกษาในการพัฒนานโยบายการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญไทยให้เป็นระบบมากขึ้น โดยควรมีหลักสูตร และตำรา สื่อการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับนักเรียน นักศึกษา ที่นับวันจะมีความต้องการเรียนรู้มากขึ้น โดยตัดปัญหาการเรียนจากศูนย์ในทุกระดับการศึกษา เพราะทำให้เกิดความสูญเสียเปล่าของงบประมาณด้านการศึกษาดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ไทยควรเร่งรัดวางแผนพัฒนาบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาจีนให้มีคุณภาพอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการในการเรียนการสอนภาษาจีนให้เพียงพอ และเพื่อจะได้บ่มเพาะให้เด็กไทยมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอย่างแท้จริง สามารถติดต่อสื่อสาร และยืนอยู่บนเวทีระหว่างประเทศได้อย่างสง่างาม

๗. ควรแสวงหาความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา โดยควรนำนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ มาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

๘. ควรให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนา และมีศักยภาพที่จะเติบโตบางประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีที่จะนำมาซึ่งความร่วมมือในอนาคต

๙. ควรมีการติดตามประเมินผลบันทึกความเข้าใจและผลการเยือนว่าได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติมากน้อยเพียงใด หรือได้มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ในบันทึกความเข้าใจและผลการเยือนที่กำหนดมากน้อยเพียงใด โดยควรมีการจัดทำแผนที่นำทาง (roadmap) บันทึกความเข้าใจและผลการเยือน

บรรณานุกรม

中国教育部《国家中长期教育改革和发展规划纲要（2010-2020）》 หรือ

กระทรวงศึกษาธิการสาธารณรัฐประชาชนจีน คำว่าโครงการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาฯ
ระยะกลางและระยะยาว ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. ๒๐๑๐-๒๐๒๐)

กระทรวงการต่างประเทศ. รายงานประจำปีกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕. กรุงเทพฯ: คอนเทนต์
แพกตอรี จำกัด, ๒๕๕๕.

กระทรวงการต่างประเทศ. รายงานประจำปีกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์,
๒๕๕๖.

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับต่างประเทศ
ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา ๒๕๕๖.

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สถานะปัจจุบันของบันทึกความเข้าใจ
ด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ. กรุงเทพฯ :
เอกสารอัดสำเนา. ๒๕๕๖.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ นร. ๐๕๐๖/ว
(ล) ๒๓๑๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ผลการเยือนสาธารณรัฐโปแลนด์และสาธารณรัฐ
ตุรกีอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ นร. ๐๕๐๖/ว
(ล) ๒๙๓๐๕ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ผลการเยือนสาธารณรัฐทาจิกิสถานและสาธารณรัฐ
อิสลามปากีสถานอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ นร. ๐๕๐๖/ว
(ล) ๒๕๙๖๘ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ผลการเยือนสมาพันธ์รัฐสวิส สาธารณรัฐอิตาลี
และสาธารณรัฐมอนเตเนโกร. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ นร. ๐๕๐๖/ว
(ล) ๒๓๓๙๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนครั้งที่
๔๖ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ นร. ๐๕๐๖/ว
(ล) ๙๔๑๘ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๖ เรื่อง ผลการเยือนราชอาณาจักรสวีเดน ราชอาณาจักร
เบลเยียม และสหภาพยุโรป. (เอกสารอัดสำเนา).

ระบบการศึกษาของออสเตรเลีย. [http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content &view=article&id=279&catid=59&Itemid=127](http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=279&catid=59&Itemid=127)

ระบบการศึกษาในประเทศสหราชอาณาจักร. http://www.oeauk.net/home/?page_id=669

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการกำหนดแนวทางและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมโกวิทวรวิวัฒน์ ชั้น ๓ อาคารรัชมิ่งคลาสิค. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา ๒๕๕๖.

Study in the UK. <http://www.knowledgeplus.ac.th/index.php/2014-01-03-04-08-38/uk>

http://www.australian.co.th/australian/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=54

<http://www.baik.com/wiki/%E6%95%99%E8%82%B2%E4%BD%93%E5%88%B6>

http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=178&Itemid=134

http://www.edu.cn/zong_he_news_465/20120306/t20120306_748551.shtml

<http://khtpschool.ning.com/profiles/blogs/bildung-in-deutschland>

<http://www.mfa.go.th>

<http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/s5990/201111/126550.html>

http://www.qstheory.cn/kj/jy/201109/t20110927_113076.htm

<http://th.wikipedia.org/>

http://www.thailand.idp.com/thailand_nz

http://www.visionuk.net/England_education_system.php

<http://www.wegointer.com/2013/06/10>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

สถานะปัจจุบันของบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ระดับกระทรวง
ในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖

สถานะปัจจุบันของบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศต่างๆ ในระดับกระทรวงในรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จำนวน ๙ ฉบับ ๖ ประเทศ จำแนกตามประเทศ วันที่ลงนาม ผู้ลงนาม สาระสำคัญ และประเด็นเร่งรัดดำเนินงาน รายละเอียดปรากฏตาม ตาราง

ที่	ประเทศ	วันลงนาม	ผู้ลงนาม	สาระสำคัญ	ประเด็นเร่งรัดดำเนินงาน	หมายเหตุ
๑.	สาธารณรัฐประชาชนจีน	๑๖ ต.ค. ๒๕๕๖ กรุงเทพฯ	นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการกับ นายหวัง อี้ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศด้านนโยบาย การอาชีวศึกษา - การพัฒนายุทธศาสตร์ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา - ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน และความร่วมมือระหว่างภาคสังคม องค์กร ภาครัฐวิสาหกิจ หอการค้า และสมาคมต่างๆ 	- เร่งรัดการดำเนินงาน/ การขับเคลื่อน	
๒.	สาธารณรัฐฝรั่งเศส	๑๕ ต.ค.๒๕๕๖	นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการกับ นางยามินา เบนกีก็ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง การต่างประเทศ	- รัฐบาลฝรั่งเศสสนับสนุนการฝึกอบรมครู ภาษาฝรั่งเศสของไทยจำนวน ๖๐ คนใน ระยะเวลา ๔ ปี	- อยู่ระหว่างดำเนินการ	

ที่	ประเทศ	วันลงนาม	ผู้ลงนาม	สาระสำคัญ	ประเด็นเร่งรัด ดำเนินงาน	หมายเหตุ
๓.	สหพันธ์ สาธารณรัฐ เยอรมนี	๑๖ พ.ค.๒๕๕๖	นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการกับ Mr. Rolf Peter Gottfried Schulze เอกอัครราชทูต เยอรมันประจำกรุงเทพฯ	- ส่งเสริม “การศึกษาทวิภาคีไทย-เยอรมัน สู่ความเป็นเลิศ” โดยบริษัทของเยอรมันให้ การสนับสนุนการจัดหลักสูตรอาชีพศึกษา ในสถานศึกษาและการฝึกงานของ นักเรียน		- ไม่มีเจตนาที่จะ เกิดผลบังคับใช้ ทางกฎหมาย
๔.	นิวซีแลนด์	๒๒ มี.ค.๒๕๕๖	นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ ต่างประเทศกับ Mr. Steven Joyce รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ทักษะและการจ้างงาน	- กรอบความร่วมมือคู่พัฒนาทางการศึกษา - ส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันและสนับสนุน ความร่วมมืออย่างยั่งยืนระหว่างสถาบัน การศึกษา - ส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคนิค และการ ฝึกอบรม - ส่งเสริมการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษา	- อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๕.	สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส	๕ ก.พ. ๒๕๕๖	นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการกับ นางยามินา เบนก็กี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง การต่างประเทศ	- ความร่วมมือในการจัดส่งอาสาสมัคร ภาษาฝรั่งเศสมาช่วยสอนภาษาฝรั่งเศสใน ประเทศไทย ระหว่างเดือนมิถุนายน- กันยายน ๒๕๕๖		- หนังสือแสดง เจตจำนงเพื่อ ความร่วมมือ ด้านการศึกษา ที่ไม่ได้กำหนด อายุ
๖.	สหราชอาณาจักร	๖ ม.ค. ๒๕๕๖	นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ กับ	- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผ่านโครงการ อาสาสมัครเพื่อพัฒนาศักยภาพด้าน ภาษาอังกฤษของไทย		- ข้อตกลงไม่ กำหนดอายุ แต่ จะสิ้นสุดเมื่อ

ที่	ประเทศ	วันลงนาม	ผู้ลงนาม	สาระสำคัญ	ประเด็นเร่งรัดดำเนินงาน	หมายเหตุ
			Mr. Terry Toney Regional Director, East Asia (ผู้อำนวยการประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง)	- ความร่วมมือในการปรับปรุงสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ - การฝึกอบรมครูประถมศึกษาเพื่อการนำใช้สื่อการเรียนภาษาอังกฤษ		ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแจ้งล่วงหน้า ๖ เดือนอย่างเป็นทางการ
๗.	สาธารณรัฐประชาชนจีน	๒๑ พ.ย. ๒๕๕๕ กรุงเทพฯ	นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกับ H.E. Mr. Yang Jiechi รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีน	- การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ - การแลกเปลี่ยนนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษา - การแลกเปลี่ยนวิชาการและความร่วมมือระหว่างโรงเรียน - การสอนภาษาและการแลกเปลี่ยนครู - ความร่วมมือด้านการศึกษาในสาขาเฉพาะและโครงการฝึกอบรม	- เสนอจัดประชุมคณะทำงานร่วมไทย-จีน ครั้งที่ ๑ - เชิญ รมว.จีนมาเยือนประเทศไทย	- มีคณะทำงานร่วม(JWG) เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงาน - มีอายุ ๓ ปี และสามารถต่ออายุได้อัตโนมัติครั้งละ ๓ ปี
๘.	สาธารณรัฐฝรั่งเศส	๒๐ ก.ค. ๒๕๕๕ กรุงปารีส	นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กับนายฌอเนอ วิแอฟ พิโอราโซ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุดมศึกษาและการวิจัยฝรั่งเศส	- การหารือระดับสูงและแลกเปลี่ยนอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ - โครงการวิจัยร่วมต่างๆ ภายใต้กรอบหุ้นส่วนโครงการวิจัยไทย-ฝรั่งเศส - ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายและแลกเปลี่ยนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา - การแลกเปลี่ยนนักวิจัยรุ่นเยาว์ - การพัฒนาเครือข่ายการวิจัยไทย-ฝรั่งเศส - การฝึกอบรมเชิงเทคนิค และสัมมนาทาง	- การแสวงหาครูภาษาฝรั่งเศสมาสอนในโรงเรียนของไทย - การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานในศธ.	- ข้อตกลงไม่ระบุให้มีคณะทำงานร่วมฯ แต่ระบุให้ สป.ศธ. เป็นหน่วยประสานงานทั่วไป และสกอ. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบกิจกรรมเกี่ยวกับ

ที่	ประเทศ	วันลงนาม	ผู้ลงนาม	สาระสำคัญ	ประเด็นเร่งรัดดำเนินงาน	หมายเหตุ
				วิชาการ - การส่งเสริมความเชื่อมโยงทางการศึกษาและวิจัย รวมทั้งโครงการร่วมต่างๆ - การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย - การสนับสนุนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีวิชาชีพ และอุดมศึกษา		อุดมศึกษาและวิจัย
๙.	เครือรัฐออสเตรเลีย	๒๘ พ.ค.๒๕๕๕ ณ กรุงแคนเบอร์รา	ศ.ดร.สุชาติ ธาราดำรงเวช กับ Hon.Chris Evans รัฐมนตรีว่าการอุดมศึกษา ทักษะ วิทยาศาสตร์ และการวิจัย ประจำกระทรวงอุตสาหกรรม นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ การวิจัย และการอุดมศึกษา	- แลกเปลี่ยนข้อมูลในด้านการศึกษา วิจัย ฝึกอบรม และมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการสอน และหลักสูตร มาตรฐาน ระบบการถ่ายโอนหน่วยกิต การพัฒนาเชิงนโยบายการปฏิรูป การศึกษา - การวางแผนและการเริ่มดำเนินการ โครงการความร่วมมือต่างๆ ในสาขา การศึกษา การฝึกอบรม การวิจัย การประกันคุณภาพการศึกษา การถ่ายโอนทางเทคโนโลยี และการพัฒนาหลักสูตร - ส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาล และสถาบันการศึกษาทั้งสองประเทศ เช่น การจัดประชุม การฝึกอบรม - การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเชื่อมโยง	เครือรัฐออสเตรเลีย	๒๘ พ.ค.๒๕๕๕ ณ กรุงแคนเบอร์รา

ที่	ประเทศ	วันลงนาม	ผู้ลงนาม	สาระสำคัญ	ประเด็นเร่งรัด ดำเนินงาน	หมายเหตุ
				การศึกษา เช่น การจัดการประชุม การฝึกอบรม - การส่งเสริมให้เกิดการรับรองคุณวุฒิ การศึกษา และการถ่ายโอนหน่วยกิต ระหว่างสถาบันด้านอุดมศึกษาของทั้ง สองประเทศ		

ภาคผนวก ๒

ผลการเยือนต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษา

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖ รัฐบาลไทยได้เดินทางไปเยือนประเทศทั้งหมด ๔๒ ครั้ง โดยเป็นการเยือนประเทศในกลุ่มอาเซียน ๙ ประเทศ เยือนประเทศในภูมิภาคอื่นๆ อย่างเป็นทางการ ๒๖ ประเทศ และเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ ๑๙ การประชุม (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี: ๒๕๕๗) ในการเยือนบางประเทศได้มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา รายละเอียดปรากฏตามตาราง

ประเทศ	ช่วงเวลา (พ.ศ.)	รายละเอียดความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือ ด้านการศึกษา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาว)	๒๕๕๔	ไทยให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาพัฒนาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา)	๒๕๕๔	ไทยให้ความร่วมมือในโครงการต่อเนื่องด้านการสอนภาษาไทย
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (เมียนมาร์)	๒๕๕๔	ไทยให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการต่อเนื่องด้านการสอนภาษาไทย ณ Yangon University of Foreign Language (YUFL)
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม)	๒๕๕๔	ไทยสนับสนุนโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยของเวียดนามในสาขาต่าง ๆ จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ ๑) มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ ๒) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ นครโฮจิมินห์ ๓) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม ๔) มหาวิทยาลัยดานัง และ ๕) มหาวิทยาลัยฮานอย
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาว)	๒๕๕๕	ไทยให้ทุนการศึกษาประจำปี ๒๕๕๕ ระดับปริญญาโทจำนวน ๔๕ ทุน ระดับปริญญาเอกจำนวน ๓ ทุน และทุนฝึกอบรมจำนวน ๒๕ หลักสูตร รวม ๑๖๐ ทุน
ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา)	๒๕๕๕	ไทยให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทปีละ ๑๕ ทุน และทุนฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาฝีมือ

ประเทศ	ช่วงเวลา (พ.ศ.)	รายละเอียดความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือ ด้านการศึกษา
		<p>แรงงาน ๓ หลักสูตร จำนวน ๓๐ คน</p> <p>ไทยดำเนินโครงการต่อเนื่องด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยพนมเปญ</p>
<p>สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร์ (เมียนมาร์)</p>	<p>๒๕๕๕</p>	<p>ไทยให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทปีละ ๒๐ ทุน และให้ทุนฝึกอบรมจำนวน ๒๕ หลักสูตร จำนวน ๒๕๐ ทุน</p> <p>ดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทย ณ Yangon University of Foreign Language (YUFL) โดยจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปฝึกสอนและพัฒนาหลักสูตร ณ YUFL</p>
<p>สาธารณรัฐสังคมนิยม เวียดนาม (เวียดนาม)</p>	<p>๒๕๕๕</p>	<p>ไทยให้ทุนดำเนินโครงการต่อเนื่องกับมหาวิทยาลัยของเวียดนามในด้านต่างๆ จำนวน ๕ โครงการ เช่นเดียวกับในปี ๒๕๕๔ ได้แก่ ๑) โครงการจัดตั้งภาควิชาภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยฮานอย ๒) โครงการพัฒนาภาควิชาภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยดานัง ๓) โครงการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยฮานอย ๔) โครงการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์ และ ๕) โครงการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ นครโฮจิมินห์</p>
<p>สหพันธ์สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยเนปาล (เนปาล) และสาธารณรัฐอินเดีย (อินเดีย)</p>	<p>๒๕๕๕</p>	<p>ไทยได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ e-learning ให้กับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อการศึกษาแก่เยาวชนในเนปาลและอินเดีย ณ วัดไทยลุมพินีในเนปาล ๑ แห่ง และวัดไทยในอินเดีย ๔ แห่ง</p>
<p>สาธารณรัฐเซเนกัล (เซเนกัล)</p>	<p>๒๕๕๕</p>	<p>ไทยให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก แก่ผู้รับทุนของประเทศในแอฟริกา ตลอดจนโครงการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญจากคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดลไป</p>

ประเทศ	ช่วงเวลา (พ.ศ.)	รายละเอียดความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือ ด้านการศึกษา
		ฝึกอบรมหลักสูตรป้องกันและควบคุมมาลาเรียให้แก่ชาวเซเนกัล
สาธารณรัฐอิสลาม ปากีสถาน (ปากีสถาน)	๒๐-๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖	<p>ไทยพร้อมที่จะมอบทุนการศึกษา และจัดการฝึกอบรมรวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาปากีสถานในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์</p> <p>ไทยพร้อมเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาที่ปากีสถานต้องการ เช่น อัญมณี การท่องเที่ยว การเกษตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และเชิงศาสนา</p> <p>มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ๕ ทุนแก่นักศึกษาปากีสถาน และไทยขอความสนับสนุนในการดูแลนักเรียนไทยและเน้นเรื่องทุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์</p>
ราชอาณาจักรเบลเยียม (เบลเยียม)	๒๕๕๖	นายกรัฐมนตรีประสงค์ให้ฝ่ายไทยแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีกับเบลเยียม เนื่องจากเบลเยียมมีศูนย์วิจัยขนาดใหญ่ชั้นนำหลายแห่ง และมีจุดแข็งด้านความปลอดภัยทางอาหาร โลจิสติกส์ และนาโนเทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ
สหพันธรัฐรัสเซีย (รัสเซีย)	๒๗-๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖	ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะสนับสนุนการเรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยในรัสเซีย และการสอนภาษารัสเซียในมหาวิทยาลัยในไทย รวมถึงการจัดสรรทุนการศึกษาของรัฐบาลรัสเซียให้นักศึกษาไทย
สาธารณรัฐมองโกเลีย (มองโกเลีย)	๒๗-๒๙ เมษายน ๒๕๕๖	มองโกเลียสนใจมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ประเทศ	ช่วงเวลา (พ.ศ.)	รายละเอียดความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือ ด้านการศึกษา
		และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญด้านการแลกเปลี่ยน นักศึกษา และร่วมสร้างหลักสูตรปริญญาร่วมใน ระดับปริญญาตรีกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติของ มองโกเลีย รวมถึงการอบรมบุคลากรทางด้าน อาชีวศึกษา และการโรงแรมการท่องเที่ยว ซึ่ง ผู้แทนมหาวิทยาลัยยินดีให้ความร่วมมือ และฝ่าย ไทยจะประสานกับกระทรวงศึกษาธิการและ ติดตามความคืบหน้าต่อไป
สาธารณรัฐโปแลนด์ (โปแลนด์)	๓-๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖	<p>ฝ่ายไทยเสนอที่จะนำคณะจากสถาบันวิจัย ของไทยร่วมการเยือน เพื่อสร้างความร่วมมือกับ สถาบันวิจัยของโปแลนด์ และอาจขยายถึงการ แลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาระหว่างกัน</p> <p>ฝ่ายโปแลนด์ เสนอจะจัดให้มีการประชุม ร่วมกัน กับ นักวิชาการ นักวิจัย และ นักวิทยาศาสตร์ของโปแลนด์</p> <p>ฝ่ายโปแลนด์ขอทราบถึงสาขาที่ฝ่ายไทย สนใจ โดยโปแลนด์มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในหลาย ด้าน เช่น พลังงาน การแพทย์ เกษตรกรรม การ แปรรูปอาหาร และเทคโนโลยีสีเขียว เป็นต้น และ ยังมีเทคโนโลยีด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีเยี่ยม</p>
แคนาดา	๒๕๕๖	ผลักดันให้แคนาดาจัดสรรทุนการศึกษา ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยน และเปิดโอกาสให้ นักเรียน นักศึกษาอาเซียนฝึกงานในบริษัท แคนาดา โดยเชื่อว่าความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยในแคนาดาและมหาวิทยาลัยใน เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนจะช่วยให้การ เชื่อมโยงระดับประชาชน (People to People Connectivity) มีความแข็งแกร่งมากขึ้น
สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)	๒๕๕๖	ไทยร่วมกับเกาหลีใต้ในการจัดทำแผนปฏิบัติ การและเสนอโครงการในสาขาการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์
สาธารณรัฐตุรกี	๕-๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖	รัฐบาลตุรกีได้มอบทุนการศึกษาให้แก่

ประเทศ	ช่วงเวลา (พ.ศ.)	รายละเอียดความตกลงที่เกี่ยวกับความร่วมมือ ด้านการศึกษา
(ตุรกี)		นักเรียนไทยมาตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และฝ่ายไทยจะจัดสรรทุนให้แก่ นักเรียนตุรกีเป็นการตอบแทน พร้อมเสนอให้มีความร่วมมือด้านการศึกษามากขึ้น
สาธารณรัฐทาจิกิสถาน (ทาจิกิสถาน)	๑๙-๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖	ไทยและทาจิกิสถานให้ความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการฝึกอบรมหลักสูตร World Experience in Creating Free Industrial - Economic Zone และการฝึกอบรมประจำปีหลักสูตรระหว่างประเทศ
สมาพันธรัฐสวิส (สวิสเซอร์แลนด์)	๘-๑๕ กันยายน ๒๕๕๖	ไทยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานกับสถาบันเพื่อการพัฒนาการจัดการ (Institute for Management Development - IMD) เกี่ยวกับการดำเนินการวัดขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME ไทย

ภาคผนวก ๓

สรุปผลการประชุมทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ครั้งที่ ๒
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตในโลกศตวรรษที่ ๒๑
หัวข้อ “นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ”
วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗
ณ ห้องฉัตรทันต์ ๑-๒ โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออคิด จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมทางวิชาการครั้งที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เรื่อง มาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ณ โรงแรมพูลแมนขอนแก่นราชา ออคิด ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗ โดยในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๔๐ น. ได้มีการอภิปรายในห้องประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง “นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ” ณ ห้องฉัตรทันต์ ๑-๒

ในการประชุมดังกล่าว ได้มีการรับฟังความคิดเห็น เรื่อง นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่ได้มาร่วมพิจารณารายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ยกร่างขึ้น และนำเสนอในที่ประชุม ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นรวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อภิปรายนำจำนวน ๔ ท่าน ประกอบด้วย

- ๑) นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล อธิการบดีโรงเรียนสตรีศรีวิภา
- ๒) นางนงเยาว์ กัลยาลักษณ ผู้อำนวยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น
- ๓) ผศ.ดร.ชนิษฐา วรธงชัย ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ๔) ดร.ทวีศิลป์ สารแสน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จังหวัดขอนแก่น

โดยมีนางเรืองรัตน์ วงศ์ปราโมทย์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและความร่วมมือกับต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

สรุปผลการประชุม

จากการประชุมได้มีการพิจารณารายงาน ที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอ และได้มีข้อคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑. การจัดทำรายงานการสังเคราะห์นโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศควรดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา โดยศึกษาทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง ระดับองค์กรหลัก ระดับสถาบันกับสถาบัน และระดับที่ใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เพื่อมองเห็นภาพรวมทั้งระบบ ไม่ใช่ศึกษาเฉพาะในระดับของรัฐบาลอย่างเดียว

๒. การลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา (MOU) ส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานแบบองค์รวม รวมทั้งไม่มีระบบการติดตามประเมินผล ผู้ที่มีหน้าที่ไปดำเนินการจัดทำ MOU ไม่ได้ดำเนินการตามที่ไปลงนามความร่วมมือไว้ และผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการตาม MOU ไม่ได้มีส่วนร่วมในการไปลงนามความร่วมมือ จึงควรเชื่อมโยงการดำเนินงานให้มีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศชาติ และในอดีตส่วนใหญ่ประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นฝ่ายรับความช่วยเหลือ ไม่ได้มีโอกาสไปให้ความช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือกับต่างประเทศมากนัก แต่ปัจจุบันประเทศไทยมีแนวโน้มเป็นฝ่ายรุกมากขึ้น จึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นความร่วมมือที่ไปลงนามในบันทึกความเข้าใจให้มากขึ้น

๓. การดำเนินการเรื่องความร่วมมือทางการศึกษากับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการไม่ได้กำหนดเป้าหมายที่เป็นองค์รวม จึงควรกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายให้ชัดเจน เพราะปัจจุบัน MOU ที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดทำค่อนข้างกระจัดกระจาย หากมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้มีแผนการทำ MOU กับประเทศในภูมิภาคต่างๆ ได้ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น

๔. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ต่อเนื่อง เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล นโยบายการศึกษาและ

ความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศก็มีการเปลี่ยนแปลง และหากพิจารณาจากนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลทั้ง ๗ ข้อ ประเด็นเรื่องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นประเด็นที่เป็นความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศต่างๆ หลายประเทศ แต่คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับท้ายๆ เมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค จึงควรหาแนวทางเพื่อเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ทัดเทียมกับประเทศต่างประเทศให้มากขึ้น

๕. ปัจจุบันอาเซียนศึกษามีนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษาทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ในเชิงรับมีมานานแล้ว โดยส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือจากเยอรมนี ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครู อาจารย์และนักเรียน การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย และประเทศอิสราเอลมีการให้ความรู้ด้านการเกษตร เป็นต้น ส่วนเชิงรุกในประเทศไทยมีโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการให้ความช่วยเหลือด้านการอาชีวศึกษาให้กับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

๖. สภาพปัญหาการสอนภาษาต่างประเทศในพื้นที่ประเทศไทยยังขาดแคลนครู และงบประมาณ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนต่างๆ เริ่มนำหลักสูตรอาเซียนมาสอนในโรงเรียน และมีการจัดตั้งชมรมภาษาอาเซียน เช่น ภาษาลาว เป็นต้น โดยให้ครูในพื้นที่มาสอน และยังมีนักเรียนจากประเทศลาว เขมร เข้ามาเรียนในประเทศไทยด้วย จึงมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในปัจจุบัน

๗. การจัดทำนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ ควรมองไปถึงอนาคต และควรกำหนดทิศทางการจัดทำ MOU ให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการร่วมมือด้านการศึกษาในประเด็นใด โดยคำนึงถึงการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้วย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ชวณี ทองโรจน์
นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ควบคุมการดำเนินงานและพิจารณารายงาน

นางเรืองรัตน์ วงศ์ปราโมทย์

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

นางสาวชนิษฐา จิรวิริยวงศ์
นางโชติกา วรรณบุรี
นางสาวศัทธิยา แจ่มเดชา

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษากับต่างประเทศ
สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓, ๐ ๒๒๔๑ ๘๒๘๔ ต่อ ๒๕๓๐
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๘๓๓๐